БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Һурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 173 (8393)
ИЮЛИИН 24
СРЕДА
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

1957 ондо СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй үнгэрһэн хахад жэл соо ямараар дүүргэгдэһэнэй дүнгүүд тухай

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Центральна статистическэ управлениин мэдээсэл

1957 оной түрүүшын хахадта промышленность, хүдөө ажахы болон транспортын хүгжэһые, капитальна барилгын ургаһые, хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай тоогой хубилһые, арад зоной материальна болон культурна байдалай һайжарһые иимэ баримтанууд харуулна:

I.

Промышленностьда үйлэдбэриин түсэбые дүүргэлгэ

КПСС-эй XX съездын директивэнүүдтэй зохилдуулан, 1957 оной түрүүшын хахад жэлдэ промышленна үйлэдбэриин хэмжээн нилээд ехэ болоо. СССР дотор бүхы дээрээ промышленностиин валовой продукци бүтээн гаргалгаар түрүүшын хахад жэлэй түсэб 104 процентээр дүүргэгдээ. Үнгэрһэн жэлэй түрүүшын хахад жэлтэй сасуулбал промышленна продукци 10 процент ехээр үйлэдбэрилэгдөө, тэрэнэй тоодо нэгэдэхи кварталда 4 процент, хоёрдохи кварталда 11 процент ехээр үйлэдбэрилэгдөө.

Үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые бүтээлгэ («А» бүлэг) 1956 оной түрүүшын хахад жэлэйхитэй сасуулбал 1957 оной түрүүшын хахад жэлдэ 11 процентээр, хэрэглэмжын зүйлнүүдые бүтээлгэ («Б» бүлэг) 8 процентээр ехэ болоо.

Бүхы союзна республиканууд түрүүшынгээ хахад жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргээ. Промышленностьда үйлэдбэриин түсэбэй дүүргэлтые, валовой продукциин ургалтые тус тус союзна республикануудаар абажа харабал иимэ байна:

	1957 оной I хахад жэлэй түсэбые дүүргэһэнэй процент	1957 оной I хахад жэлые 1956 оной I хахад жэлтэй сасуулбал процентээр
РСФСР	104	109
Украинска ССР	104	110
Белорусска ССР	107	116
Узбекскэ ССР	103	115
Казахска ССР	102	111
Грузинска ССР	104	107
Азербайджанска ССР	101	106
Литовско ССР	109	123
Молдавска ССР	112	114
Латвийска ССР	109	117
Киргизскэ ССР	104	114
Таджикска ССР	104	113
Армянска ССР	103	111
Туркменскэ ССР	104	108
Эстонско ССР	108	113

Промышленность болон барилга хүтэлбэрилгын эмхидхэлгые саашадань һайжаруулха тухай КПСС-эй ЦК-гэй февральска Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй VII сессиин шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, экономическа захиргаанай районуудта Арадай ажахын 105 соведүүд (совнархозууд) байгуулагдаа.

Совнархозуудай мэдэлдэ үгтэһэн предприятинууд СССР-эй промышленна продукциин ниитэ хэмжээнэй дүрбэнэй гурбан хубиие, тэрэнэй тоодо шэрэм хайлуулгын, металлургическа түхеэрэлгэ, ууралай ба газова турбинануудые, автомобильнуудые үйлэдбэрилгын 100 процентые; булад шудхалгын, хара металлай прокат, минеральна үтэгжүүлгэ, цемент үйлэдбэрилгын 100 шахуу процентые; нүүрһэ малталгын 98 процентые; нефть абалгын (Азербайджанска ССР-эй Нефтяной промышленностиин министерствээр нефть абалгые оруулалсан) 100 шахуу процентые; бүд нэхэлгын 97 процентые; арһан гутал оёлгын 81 процентые бүтээн гаргадаг байха юм.

Гүрэнэй промышленностиин тус тус һалбаринуудай талаар валовой продукциин ургалтые абажа харахада иимэ байна:

	1957 оной I хахад жэлые 1956 оной I хахад жэлтэй сасуулбал процентээр
Хара металлурги	106
Үнгэтэ металлурги	106
Нүүрһэнэй промышленность	106
Нефть абадаг промышленность	116
Нефть болбосоруулдаг промышленность	115
Электростанцинууд, электросеть, тепловой сеть	109
Машина бүтээлгэ ба металл болбосоруулга	113
Химическэ ба резиновэ промышленность	112
Барилгын материалнуудай промышленность	123
Ой модоной, саарһанай ба модо болбосоруулгын промышленность	109
Хүнгэн промышленность	105
Эдеэ хоолой промышленность	111
тэрэнэй тоодо:	
мяханай промышленность	124
тоһо, сыр хэдэг промышленность, мүн бусад сагаан эдеэнэй зүйлнүүдые буйлуулан гаргалга	124

Хүндэ промышленностиин талаар нүүрһэ малтаха, нефть, газ, сланец, марганцева руда абаха, хара металлай прокат, кокс, бензин, керосин, дизельнэ түлишэ үйлэдбэрилхэ, электроэнерги гаргаха, алюмини, туулга, цинк, молибденэй зүйлнүүдые; синететическэ аммиак; каустическа содо, сернэ кислота, автопокрышка, минеральна үтэгжүүлгэ, будагай зүйлнүүдые, химическэ түхеэрэлгэ, бүд нэхэлгын станогуудые, 100 киловатт хүрэтэр хүсэтэй электродвигательнүүдые, электровакуумна приборнуудые, ашаанай ба хүнгэн автомобильнуудые, шарикова ба роликово подшипнигуудые, магистралиин электровозуудые, тролейбусуудые, тракторнуудые, тракторна культиваторнуудые, свёклын комбайнуудые, кукуруза хуряадаг комбайнуудые, тракторна косилкануудые, цемент, асбест, шифер, зөөлэн хушалта ба бусад зүйлэй продукци үйлэдбэрилэн гаргаха түрүүшын хахад жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

Хахад жэлэй түсэбһөө гадуур хлопчатобумажна, нооһон, улаһан, торгон бүд, арһан гутал, оймһо, дотор, гадар хубсаһа, саарһа, часы, пианино ба рояль, мяха, колбаса, малай тоһо, сыр ба бусад сагаан эдеэнэй зүйлнүүд, ургамалай тоһо, маргарин, виноградай архи, шампанска архи, папирос, мылэ болон бусад үргэн хэрэглэмжын эд товарнууд бүтээн гаргагдаһан байха юм.

Промышленна продукциин олонхи зүйлэй талаар үйлэдбэрингөө түсэбые түрүүшын хахад жэлдэ дүүргэбэшье, зарим союзна республиканууд хэдэ хэдэн шухала зүйлэй продукциин талаар түсэбөө дүүргээгүй. РСФСР ба Украинска ССР шэрэм хайлуулха түсэбөө дүүргээгүй, мүн РСФСР булад шудхаха түсэбөө дүүргээгүй. РСФСР загаһа бариха түсэбөө хүсэд дүүргээгүй.

СССР-ые ниитэ дээрэнь абажа харабал, бүхы янзын бүд нэхэхэ түсэб дүүргэгдэбэшье, Белорусска ССР-эй, Литовско ССР-эй промышленность улаһан бүд нэхэхэ талаар, Грузинска ССР-эй ба Армянска ССР-эй промышленность нооһон бүд, Литовско ССР-эй промышленность торгон бүд нэхэхэ талаар түрүүшын хахад жэлэйнгээ түсэбые дүүргээгүй.

II.

Промышленна продукци үйлэдбэрилгын ургалта

1957 оной түрүүшын хахад жэлдэ шухала зүйлэй промышленна продукци иимээр үйлэдбэрилэгдөө:

	1957 оной I хахад жэлдэ үйлэдбэрилэгдэһэниинь	1957 оной I хахад жэлые 1956 оной I хахад жэлтэй сасуулбал процентээр
Шэрэм — миллион тонно	18,2	103
Булад — миллион тонно	25,0	104
Прокат — миллион тонно	19,8	106
Кокс — миллион тонно	23,7	103
Түмэрэй руда — миллион тонно	41,3	108
Нүүрһэ — миллион тонно	226	108
тэрэ тоодо коксовалагдаха нүүрһэн	43	106
Сланец — миллион тонно	6,1	106
Нефть — миллион тонно	46,2	117
Газ — миллиард кубическа метр	9.0	141
Электроэнерги — миллиард квтч	102	108
тэрэнэй тоодо: гидроэлектроэнерги	20,2	152
Минеральна үтэгжүүлгэ — миллион тонно	5,7	106
Каустическа содо — мянган тонно	328	107
Кальцинированнэ содо — мянган тонно	796	105
Сернэ кислота — миллион тонно	2,3	109
Будагууд — мянган тонно	38,6	103
Автомобилиин покрышканууд — миллион хэһэг	6,1	111
Этиловэ спирт — миллион декалитр	80	136
Металлургическа түхеэрэлгэ — мянган тонно	81	90
Химическэ түхеэрэлгэ — миллион түхэриг	425	107
Нефтеаппаратура — мянган тонно	27,4	106
Утаһа ээрэдэг машинанууд — хэһэг	978	148
Бүд нэхэдэг станогууд — мянган хэһэг	8,5	111
Ууралай ба газова турбинанууд — мянган киловатт	2.061	97
Ууралай ба газова турбинануудта хэрэглэгдэхэ генераторнууд — мянган киловатт	1.864	99
Электрическэ томо машинанууд — мянган хэһэг	2,5	126
Электродвигательнүүд — миллион хэһэг	1,0	117
Электровакуумна приборнууд — миллион хэһэг	48,6	109
Металл отолдог станогууд — мянган хэһэг	63	104
Автомобильнууд — мянган хэһэг	244	108
тэрэнэй тоодо:		
ашаанай автомобильнууд	184	105
хүнгэн автомобильнууд	55	118
автобусууд	5	112
Шарикова ба роликово подшипнигууд — миллион хэһэг	143	115
тракторнууд—мянган хэһэг (физическэ единицэ)	101	118
тэдэнэй тоодо пропашной тракторнууд	52	128
Тракторна плугууд — мянган хэһэг	61	92
Тракторна сеялкэнүүд — мянган хэһэг	141	178
Тракторна культиваторнууд —мянган хэһэг	113	187
тэдэнэй тоодо навесной тракторнууд	51	141
Тракторна косилканууд — мянган хэһэг	16	110
Таряанай комбайнууд — мянган хэһэг	57	159
Таряанай комбайнын подборщигууд — мянган хэһэг	117	123
Свекло хуряадаг комбайнууд — мянган хэһэг	4,3	107
Кукуруза хуряадаг комбайнууд — мянган хэһэг	19	645
Силоснэ культурануудые хуряадаг комбайнууд — мянган хэһэг	25	246
Магистралиин электровозууд — хэһэг	133	127
Магистралиин тепловозууд — хэһэг	150	263
Троллейбусүүд — хэһэг	216	108
Экскаваторнууд — мянган хэһэг	4,4	144
Автогрейдернүүд — хэһэг	949	118
Барилгын модо зөөлгэ (колхозуудай зөөһые тоолонгүйгөөр) — миллион кубическа метр	113	104
Цемент — миллион тонно	13,7	118
Шифер — миллион условно тэбхэрнүүд	1.048	121
Сонхын шэл — миллион квадратна метр	58	108
Зөөлэн хушалта — миллион квадратна метр	280	112
Хирпиисэ (колхозуудай хэһэниие тоолонгүйгөөр) — миллиард хэһэг	10	115
Суглуулмал түмэрбетонно конструкци ба детальнууд — миллион кубометр	5,9	157
Хлопчатобумажна бүд — миллиард метр	2,8	100,
Нооһон бүд — миллион метр	137	106
Улаһан бүд — миллион метр	211	112
Торгон бүд — миллион метр	388	104
Хэмэл утаһа — мянган тонно	73	118
Оймһо — миллион паар	418	104
Дотор хубсаһа — миллион хэһэг	181	105
Гадар хубсаһа — миллион хэһэг	43.5	103
Арһан гутал — миллион паар	155	109
Элдэб часы — миллион хэһэг	11,7	107
Фотоаппарат — мянган хэһэг	631	112
Радиоприёмник ба телевизор — миллион хэһэг	2,1	95
Гэрэй холодильник — мянган хэһэг	147	146
Хубсаһа угаадаг машинанууд — мянган хэһэг	166	237
Гэрэй пылесос — мянган хэһэг	114	146
Оёдолой машина — миллион хэһэг	1,1	120
Мотоцикл — мянган хэһэг	159	113
Велосипед — миллион хэһэг	1,6	100,5
Пианино ба рояль — мянган хэһэг	26.4	131
Саарһа — мянган тонно	1.031	106
Мяха (промышленна үйлэдбэрилгэ) — миллион тонно	0,8	130
Колбаса — миллион тонно	0,4	116
Загаһа — миллион тонно	1,3	92
Малай тоһон, сыр ба һүөөр тухайлан ababал сагаан эдеэнэй бусад зүйлнүүд (колхозуудай, мүн хүн зоной гэртээ хэһэниие хараада абангүйгөөр) — миллион тонно	9,5	125

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

Республикын колхозууд, совхозуудай полинууд дээрэһээ

Набшаһата тэжээл бэлдэнэ

Иволгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид энэ жэлдэ 200 тонно набшаһата тэжээл бэлдэхэ түсэбтэй.

Мүнөө 13—14 комсомол-залуушуудһаа, һурагшадһаа бүридэһэн хоёр звено 50 тонно набшаһата тэжээл бэлдээд байна.

Тэндэ комсомолшууд нүхэд Жамсарано, Иванов, һурагшад Кирилова, ахадүү Надмитовтан эрхим һайнаар ажаллана.

Аймагай «Авангард», «Коминтерн», XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта набша намаа бэлдэлгэ һайнаар ябуулагдана.

Н. Романов.

Зэдэдэ үбһэ хуряалгаяа унжагайруулна

Зэдын аймагай зарим колхозууд үбһэ хуряалгада һаянай орожо эхилээ. Ехэнхидээ гар хажууршад, морин косилкашад үбһэ сабшалгада оруулагданхай.

Малай тэжээл бэлэдхэлгые аймаг доторoo хамагһаа түрүүн эхилһэн Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой (түрүүлэгшэнь нүхэр Таракановский) сабшалан дээрэ 30 гаран гар хажууршад гараад, шанар һайнтай үбһэ ехээр абахын тулада оролдостойгоор ажаллажа байна.

Партиин XX съездын нэрэмжэтэ колхозой 1-дэхи, 3-дахи комплексно бригаданууд үбһэндэ эмхитэйгээр оробо. Залуушуулһаа гадна наһажаал болоһон колхознигууд энэ шухала кампанида эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Доодо Үшөөтэй гэжэ газарта нүхэр Вершининэй хүтэлбэрилдэг Үшөөтэйн МТС-эй тракторна бригадын тракторист нүхэр Павлов навесной агрегадаар үбһэ сабшана.

—Энэ навесной агрегадай түрүүшын үдэрнүүдтэ хүдэлһэниие харахада, үдэртөө нормоёо дүүргэхэ, таһалгаряагүйгөөр ябаха аргатай байна,—гэжэ XX съездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Кавелин хөөрэнэ.

Гэхэтэй хамта, үбһэ хуряалгын иимэ хожом эхилһэнэй шалтагаанаар тус кампани унжагайрха хэбэртэй болоод байна. Олонхи колхозууд энэ хүдэлмэриие мүнөө хүрэтэр эхилээдүй. «Үта хабар, хүйтэн зун боложо, ногооной гараса муу байгаа» гэһэн шалтаг баримталдаг хүтэлбэрилэгшэд эндэ бии. Гэбэшье, ургаса һайнтай сабшалан эндэ бии гээшэ.

Зэдынхид набша намаа бэлэдхэлгые мүн лэ тоодоггүй зангаараа байна. Эндэ модоной нэгэшье мүшэр хухалагдаагүй. Тэрэшэлэн хүдөөгэй үбһэ ногоогоор силос даража эхилээдүй байһаар. Зэдын колхозуудта силосэй барилгануудые хэхэ түсэбэй хараалһан болзортоо дүүргэгдэхэнь бэрхэтэй болоо. Мүнөө нэгэшье траншей, башни бэлэн болгогдожо, ашаглалгада оруулагдаадүй. Энэ хүдэлмэридэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд хүн зоноо олоор хабаадуулхын тухайда оролдоногүй. Энэ хүдэлмэридэ имагтал хүлһэнэй хүдэлмэришэд болон хүдөөгэй элдэб организацинуудай, эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд ябана.

Үбһэ сабшаха хүдэлмэриие хаһа саг соонь, эрхим шанартайгаар дүүргэжэ, адуу малдаа бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэхын тушаа Зэдын колхозууд хэмжээ абахаар болоо.

Н. Цыбенов, манай корр.

Шамдахаар саг болоо

Һүүлэй үдэрнүүдтэ Баргажанай аймагай колхозууд үбһэндөө жэгдэрэн ороо. «Большевик» колхозойхид үбһэ хуряаха түсэбөө 27 процент дүүргээ. Тэндэхи үбһэшэдэй дунда нүхэр Цивилевай хүтэлбэрилдэг звеногойхид бүтээсэтэй, оролдосотой ажалаараа шалгарна. Тэндэ дүршэл ехэтэй наһажаал колхознигууд, хахадынь шахуу залуушуул, һургуулиин һурагшад ябадаг юм. Энэ звеногойхид үглөөгүүр һэрюундэ, үбһэ ногооной шиигтэй байхада, 5—6 часта ажалаа эхилээд, үдын халуунда амараад, харанхы болотор ябана.

Тус звено үбһэ хуряаха хахад һарынгаа түсэб июлиин 20-ной мэдээгээр үлүүлэн дүүргээд, 700 центнер үбһэ сомоо.

Мүн нүхэр Гаськовой хүтэлбэрилдэг звеногойхид һайнаар хүдэлнэ.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо нүхэр Буянтуевай хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай звено ажаллана. Энэ звеногой машинистнууд нүхэд Цыдыпов, Доржиев гэгшэд ялхитай, яаматай газарта үдэртөө 3,5 гектар сабшаха нормотой аад, 4 гектар шанар һайнтайгаар сабшана.

Теэд, аймагай зарим колхозуудта үбһэ хуряалга ехээр удаарууулагдана. Жэшээлбэл, Ленинэй, илангаяа Сталинай, XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд үбһэ сабшалгые түргэдхэхэ тухайда һаналаа табинагүй.

Июлиин 20-да түсэбэй ёһоор Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 22 мянган центнер үбһэ абаад байха ёһотой аад, оройдоол 1445 центнер хуряагаад байха юм. Нүхэр Вылковай хүтэлбэрилдэг звеногойхид (хамта 13 хүн) арбан үдэрэй туршада 30 центнер үбһэ сабшаа. Тус колхоздо үбһэ сабшалга сомолго хоёрой хоорондо горьтой забһар гаргагдана.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз июлиин 20-най мэдээгээр үбһэ сабшаха түсэбөө 20 процент дүүргээ. Теэд энэ шухала хүдэлмэриие түргэдхэхэ тухайда энэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд зохихо хэмжээ абанагүй, косилкануудаараа үбһэ сабшанагүй.

Хүнтэйн МТС-эйхид үбһэ сабшалгада хабаадаагүй шахуу. Стогометательнууд үбһэндэ хэрэглэгдэхэһээ байтагай, хүсэд заһабарилагдаашьегүй байһаар.

Уланай сомоной колхозуудта самоходно, тракторна косилкануудые мүнөө табихаар болоо. Теэд тэндэхи колхозуудайшье, МТС-эйшье хүтэлбэрилэгшэд энэ хэрэгтэ һаналаа табинагүй.

Иигэжэ үбһэ хуряалгада хандаха болоо һаа, таряа хуряалгын эхилтэр биратай юумэн хэгдэхэгүй болоно. Үбһэ хуряалгые түргэдхэхын тулада шанга хэмжээ абаха хэрэгтэй.

Г. Байкалов.

Хэлсэһэнээ хэзээ дүүргэхэ юм?

«Малайнгаа ашаг шэмые бүри дээшэлүүлхын тулада тэжээл элбэг ехээр бэлдэхэ, мүн хонидтоо дүүрэн хүрэхөөр набшаһата тэжээл суглуулхабди» гэжэ байгаад июниин 24-дэ болоһон Зэдын аймгүйсэдкомой гурбадахи сесси дээрэ Борьёогой Сталинай нэрэмжэтэ ба Инзагатын колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хэлэһэн юм. Тэрэ сессиһээ хойшо нилээд үни саг үнгэрөө.

Гэбэшье, Цагаан-Усанай МТС-эй харьяата олонхи колхозуудта набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ эмхидхэгдээдүй байһаар. Жэшээнь, Инзагатын колхоз 11 мянган толгой хонитой юм. Тиимэһээ 300 тонно шахуу набшаһата тэжээл бэлдэхэ ёһотой байгаа. Мүн 10 мянга гаран толгой хонитой Сталинай нэрэмжэтэ колхоз нэгэшье тонно набшаһата тэжээл бэлэдхээгүй байна. «Набшаһата тэжээлые бэлдэһэнэй хэрэггүй, мал энээгээр дутахагүй» гэжэ байгаад эндэ хэлсэдэг. Эндэ үнэхөөрөө набшаһата тэжээлые тоодоггүй байна. Үнгэрһэн жэлдэ эдэ колхозуудай бэлдэһэн набшаһата тэжээлынь ойдоо хосороо.

Колхозуудай болон МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд набшаһата тэжээл бэлдэхэ хүдэлмэриие дары сагтаа эмхидхэхэ ёһотой.

Д. Цыремпилов.

1957 ондо СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй үнгэрһэн хахад жэл соо ямараар дүүргэгдэһэнэй дүнгүүд тухай

СССР-эй Министрнүүдэй Советдэй дэргэдэхи Центральна статистическэ управлениин мэдээсэл

(Үргэлжэлэл)

	1957 оной 1 хахад жэлэй түсэбые дүүргэһэнэй процент.	1957 оной 1 хахад жэлые 1956 оной 1 хахад жэлтэй сасуулбал процентээр
Кондитерска зүйлнүүд — мянган тонно	794	104
Макароной зүйлнүүд — мянган тонно	493	135
Ургамалай тоһо (колхозуудай абаһание тоолонгүйгөөр) — мянган тонно	867	109
Маргарин — мянган тонно	239	106
Консервэ — миллион условно банка	1.054	98
Виноградай архи — (колхозуудай нэрэһые тоолонгүйгөөр) — миллион декалитр	19.5	103
Шампанска архи — миллион шэл	15	111
Сай — мянган тонно	23,6	116
Мылэ — мянган тонно	684	106
Папирос — миллиард хэһэг	108	105

Түрүүшын хахад жэлдэ мүн промышленна продукциин бусад зүйлнүүд, жэшээлбэл үнгэтэ металл—алюмини, туулга, цинк бүри ехээр абтадаг болоо.

Хүнгэн промышленностиин предприятинуудта үргэн хэрэглэлэй эд бараанай ассортимент олон янзын боложо байһаар. Холисогүй нооһон камвольно бүд, хэмэл торго, үргэн энтэй улаһан жаккардова бүд ехэ түргэнөөр нэхэгдэдэг болоо. Эдэ бүдүүдые хүн зон ехээр хэрэглэдэг юм.

Мүнөө жэлдэ СССР-эй Европейскэ хубиин промышленна районууд, Кузбасс, Зүүн Сибирь ба оронноймнай бусад районууд электричествээр бүри һайн хангагдадаг болоо. Энээнтэй хамта зарим районууднай электроэнергеэр үшөөл дутамаг байгаа.

Промышленностиимнай хэдэ хэдэн һалбаринуудта технико-экономическа показательнуудынь һайжараа.

1957 оной түрүүшын хахад жэлдэ мартеновскэ пеэшэнгэй нэгэ квадратна метр талмайһаа булад абалга хара металлургиин предприятинуудта 3 процентээр ехэ болоо, зүгөөр доменно ба мартеновскэ пеэшэнүүдые хара металлургиин предприятинуудай ашаглаха тушаа тогтоогдоһон түсэб дүүргэгдэнэгүй.

Нефтиин промышленностьда ашаглалга ба бэдэрэлгэ хэжэ үрэмдэхэ скорость үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ ехэ болонхой. Теэд нефтиин скважина үрэмдэлгые түргэдхэхэ түсэб хүсэд дүүргэгдээгүй.

Районно электростанцинууд дээрэ нэгэ киловатт-час электроэнергидэ условно түлишэ гаргашалга үнгэрһэн жэлэй түрүүшын хахад жэлэйхитэй сасуулбал, 3,2 процентээр бага болоо. Тиихэ зуура, хэдэ хэдэн энергосистемэнүүд, жэшээнь, Грузинска, Хойто-Кавказска, Казанска ба Казахска системэнүүд электроэнерги үйлэдбэрилэн гаргахадаа үлүү ехэ түлишэ гаргашалһан байна.

Бүд нэхэлгын промышленностиин предприятинуудта утаһа ээрэдэг, бүд нэхэдэг түхеэрэлгэ бүри һайнаар хэрэглэгдэдэг болоо.

Энэ оной түрүүшын хахад жэлдэ промышленностиие тусхай мэргэжэлтэй болгохо, үйлэдбэриие комплексноор механизацилха ба автоматизацилха, бүтээсэ ехэтэй шэнэ түхеэрэлгэ зохёожо бэлэдхэхэ, шэнэ технологи нэбтэрүүлхэ, хуушан түхеэрэлгые һэлгэн нарижуулха, хүшэр хүндэ хүдэлмэринүүдые саашадань механизацилха хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэһээр байгаа.

Түмэрэй рудагай промышленностьда үрэмдэгшэдэй ажалай бүтээсые 1,5 дахин ехэ болгодог шэнэ түхэлэй перфораторнууд хэрэглэгдээ, шэнэ түхэлэй үрэмдэлгын станогууд нэбтэрүүлэгдээ. Тэдэ станогууд угаа хатуу руда абахада үрэмдэлгые механизировалхэ, руда абалгын улам бүри ашагтай аргануудые хэрэглэхэ арга олгоно. Криворожско бассейнэй олонхи шахтануудта скрепернэ ехэ хүсэтэй шэнэ лебёдконууд, хүндэ ашаа тээдэг вагонеткэнүүд нэбтэрүүлэгдэнхэй.

Хара металлургида кислород хэрэглэжэ конвертер соо булад хайлуулха арга хэрэглэгдэдэг болонхой. Энэ арга хэрэглэхэдэ, шанарайнгаа талаар мартеновскэ пеэшэнүүдтэ хайлуулагдаһан металлһаа дутахагүй тиимэ һайн металл абтадаг. Мүн шэнэ техникын эрилтэ хангахын тула шэнэ түхэлэй сплавууд шэнэ зүйлэй булад үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ, гаргаша багатай, хүнгэн прокат ба трубанууд бүтээгдэһээр байгаа.

Шулуу нүүрһэнэй промышленность саашадаа механизацилагдажа, металлическа агрегатна бухэлэлтэнүүд хэрэглэгдэдэг болоо. Шулуу нүүрһэнэй разрезүүдтэ газарай хүрьһэ хуулахада транспорт хэрэглэгдэхээ болёо.

Нефтяной промышленностьда нефть абалгые түргэдхэхэ арга методууд саашадаа хэрэглэгдэһээр байгаа. Нефть илгаха хүдэлмэриие угаа ехээр түргэдхэдэг уһа хэрэглэхэ шэнэ арга нефть абалгада үргэнөөр хэрэглэгдэжэ байгаа. Нефть абалгада погружной двигательнүүд, тэдэнэй тоодо шэнэ түхэлэй секционно үрэмдэлгэ бүри ехээр хэрэглэгдэдэг болоо.

Машина бүтээлгын промышленностиин предприятинуудта шудхалга, хайлуулгын түрүү арганууд хэрэглэгдэһээр байгаа; механическа болбосоруулгада, машина, приборнууд ба узелнуудые хабсаруулан суглуулгада поточно лининүүд бүтээгдэн, хэрэглэгдэдэг байгаа; шэнэ түхэлэй машина, түхеэрэлгэнүүдэй, приборнуудай туршалгын хэбүүд зохёогдожо, хэгдэдэг байгаа. 100 гаран янзын шэнэ түхэлэй машина, түхеэрэлгэнүүд олоороо үйлэдбэрилэгдэн бүтээгдэжэ эхилэнхэй. Металлургическа, нүүрһэнэй, нефтяной, хүнгэн ба промышленностиин бусад һалбаринуудта зорюулагдан металл отолдог улам бүтээсэтэй, шэнэ станогууд, шэнэ машинанууд бүри ехээр бүтээгдэдэг болоо; диагональяараа 35 ба 43 сантиметр хэмжээнэй электронно-туяагай трубкатай телевизорнүүд, эрхим шанартай радиоприемнигууд ба радиолнууд, шэнэ зүйлэй велосипедүүд болон бусад хэрэгсэлнүүд бүри олоор бүтээн гаргагдадаг болоо.

Бүд нэхэлгын промышленностьда бүд нэхэдэг хүдэлмэриие автоматизацилха, бүд будалга, сэбэрлэлгын шэнэ технологи нэбтэрүүлхэ хүдэлмэри саашадаа хэгдэһээр байгаа. Энэнь бүдэй шанарые һайжаруулдаг, газаа тээһээнь гоё болгодог байха юм. Ацетатна торго нилээд ехээр нэхэгдэдэг болоо.

Энээнтэй хамта, олохон предприятинууд, проектнэ болон конструкторска организацинууд, тэрэшэлэн научно-шэнжэлэлгын институдууд шэнэ техникэ нэбтэрүүлэн хүгжөөхэ талаар түрүүшын хахад жэлдэ тэдэндэ тогтоогдоһон хэдэ хэдэн шухала даалгабаринуудые дүүргээгүй.

1957 оной түрүүшын хахад жэлдэ 800 мянга шахуу уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод нэгэ миллион үлүүтэй шэнжэлэлгэнүүдые, ухаалан зохёолгын дурадхалнуудые оруулһан байха юм. Мүн энэ үе соо промышленностьда, барилгада, транспортда 700 мянга шахуу шэнжэлэлгэнүүд, техническэ нарижуулганууд, ухаалан зохёолгын дурадхалнууд нэбтэрүүлэгдээ.

Промышленна продукциин өөрынь үнэ сасуулагдамал сэнгээр болоходо уридшалһан мэдээнүүдэй ёһоор нёдондо жэлэйхиһээ 1,8 процентээр химдараа. Хара ба үнгэтэ металлургида продукциин өөрынь үнэ химдаруулха даалгабари хангалтагүйгөөр дүүргэгдээ.

III.

Хүдөө ажахы

Хүдөө ажахые эрид хүгжөөхэ тушаа Парти, Правительствын хараалһан хэмжээ-ябуулгануудые бодото дээрэнь бэелүүлэн, колхозууд, совхозууд болон машинно-тракторна станцинууд 1957 оной түрүүшын хахадта хүдөө ажахын үйлэдбэриие саашадань хүгжөөхэ талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хээ. СССР соо бүхы дээрэнь абабал хабарай культурануудые колхозууд болон совхозуудай тариха түсэб 105 процентээр дүүргэгдээ. Ороohото культурануудые, тэрэ тоодо шэниисэ тариха түсэб 6 процентээр үлүүлэн дүүргэгдээ. Сахарай свёкло, хлопчатник, наран сэсэг, хартаабха тариха түсэб дүүргэгдэһэн ба үлүүлэн дүүргэгдэһэн байна. Буурсагыень абахын тулада кукурузые тарилга үнгэрөөшэ жэлэйхиһээ нэгэ бага ехэ болоо.

Ороohото культурануудай тарилгын талмай үнгэрөөшэ жэлэйхитэй сасуулбал 1,5 миллион гектараар, 1953 онойхитой сасуулбал — 23 миллион гектараар ехэ болоо. Тиихэ зуура, шэниисэ тариха талмай үнгэрөөшэ жэлэйхитэй сасуулбал 7,5 миллион гектараар, 1953 онойхитой сасуулбал — 21 миллион гектараар ехэ болоо.

Хартаабха, кукуруза, наран сэсэг ехэнхидээ квадратно-гнездовой аргаар һуулгагдаһан, таригдаһан байна. Хүдөө ажахын культурануудые тарихада үнгэрөөшэ жэлэйхиһээ ехэ минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэгдээ.

1957 оной түрүүшын хахад жэлдэ орон доторнай мал ажал хүгжөөгдэһөөр байгаа. Колхозууд болон совхозуудта ниитын малай тоо толгой иимээр хубилаа:

	1957 оной июлиин 1-нэй байдалаар колхозууд болон совхозуудтахи ниитын малай тоо: Миллион толгой	1956 оной июлиин 1-тэй сасуулбал процентээр
Эбэртэ бодо мал	39,3	108
тэдэнэй тоодо үнеэд	13,0	106
Гахай	31,0	121
Хони, ямаад	111,0	105

1957 оной июлиин 1-нэй байдалаар колхозууд болон совхозуудай эбэртэ бодо малай тоо 1956 оной июлиин 1-нэйхитэй сасуулбал 3 миллион толгойгоор, гахайн тоо—5 миллион 300 мянган толгойгоор, хони, ямаадай тоо — 4 миллион 900 мянган толгойгоор олон болоо. Мүн тэрэшэлэн колхознигуудай, хүдэлмэришэд болон албахаагшадай өөһэдынь мэдэлэй малай тоо толгой олон болоо.

Колхозууд болон совхозуудта мяха абалга 1957 оной түрүүшын хахад жэлдэ 1956 оной түрүүшын хахад жэлэйхиһээ 30 процентээр ехэ болоо. Үхэрэй, гахайн мяха бүри ехээр абадаг болохо зорилгоор, олохон колхозууд эбэртэ бодо мал шахажа, бэлшээжэ таргалуулха, мүн гахай шахаха хүдэлмэри эмхидхээ. Теэд үүсэлэгдэхэ малай дунда зэргын шэгнүүр үшөөл бага байһаар.

1957 оной түрүүшын хахадта колхозууд болон совхозуудта 1956 оной түрүүшын хахадтай сасуулбал 26 процент ехэ һү, 1953 оной түрүүшын хахадтай сасуулбал 2,5 дахин ехэ һү һаагдадаг болоо. Колхозууд болон совхозуудта нэгэ үнеэнһээ һү һаалга үнгэрһэн жэлэй түрүүшын хахадтай сасуулбал дунда зэргээр 18 процентээр, 1953 оной мүн тэрэ үетэй сасуулбал 2 дахин шахуу ехэ болоо. Тэрэшэлэн үндэгэ олоор абтадаг болоо.

Адуу малһаа ашаг шэмэ бүри ехээр абтадаг болоһоной ашаар эдэ продуктнууд гүрэн доторнай улам ехээр бэлэдхэгдэдэг, худалдагдадаг болонхой. 1957 оной түрүүшын хахадта 1956 оной мүн тэрэ үетэй сасуулбал орон доторнай бэлэдхэлгэ ба худалдалга иимээр ехэ болоо гэбэл: мал—38 процентээр, һү—25 процентээр, үндэгэ—35 процентээр ехэ болоо.

Һү, тоһо мяханай хүн бүхэндэ хүртэсын талаар США-е ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэжэ Коммунистическэ партиин табиһан зорилгые эдэбхитэйгээр дэмжэхэ зуураа, колхознигууд, совхозууд болон МТС-үүдэй хүдэлмэришэд мал ажалай продуктнуудые абаха талаар дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялгануудые бэедээ даажа абана. Һү, тоһо, мяха бүри ехээр абадаг болохын түлөө дэлгэрһэн бүгэдэарадай хүдэлөөн улам бүри урган хүгжэжэ байна.

1957 оной түрүүшын хахадта 674 шэнэ совхоз эмхидхэгдээ. Тэрээнһээ гадна, мүнөө бии байгаа олохон совхозуудай газарай эдлүүри урдань ашаглагдадаггүй байһан газарнуудые хэрэглэһэнэй ашаар нилээд ехэ болоо. Мүнөө үедэ орон доторнай бүхы дээрээ 5.773 совхоз бии. Совхозуудай тарилгын талмай 1957 ондо 51 миллион шахуу гектар байгаа, ондоогоор хэлэхэдэ, оронноймнай тарилгын ниитэ талмайн дүрбэнэй нэгэ хубиһаа ехэ болоно. Харин 1953 ондо совхозуудай тарилгын талмай оронноймнай тарилгын ниитэ талмайн 10 процентнь болодог байгаа. 1957 оной июлиин 1-нэй мэдээгээр совхозуудта 7,3 миллион толгой бодо мал, тэдэнэй тоодо 2,4 миллион толгой үхэр, 8,4 миллион толгой гахай, 25,4 миллион толгой хони, ямаад байгаа. 1957 оной түрүүшын хахадай турша соо совхозууд гүрэндөө 1,9 миллион тонно һү, 247 мянган тонно мяха тушаагаа.

1957 оной түрүүшын хахад жэлдэ хүдөө ажахыда нилээд олон машина, түхеэрэлгэнүүд эльгээгдэһэн байна. 130 мянган трактор (15 мориной хүсэтэй), 67 мянган ашаанай автомобиль, 56 мянган тараанай комбайн, ороohото культурануудые түүбэрилэн хуряаха тараанай комбайнай 112 мянган подборщигуудые, 74 мянган лафет, МТС-үүд болон совхозуудта рядково жаткануудые (виндроуэрнүүдые) үгэхын тула 75 мянган хедер; кукуруза хуряаха 17 мянган комбайн, силоснэ культурануудые хуряаха 24 мянган комбайн, сахарай свёкло хуряаха 4,5 мянган комбайн, 63 мянган тракторна плуг, 138 мянган тракторна сеялкэ, квадратно-гнездовой аргаар хартаабха һуулгаха 3,8 мянган машина, 116 мянган тракторна культиватор, 18 мянган тракторна косилкануудые ба бусад олон машинануудые хүдөө ажахымнай абаа.

IV.

Транспорт

1957 оной түрүүшын хахадта түмэр замай транспортын ашаа шэрэлгын эрьесэ үнгэрһэн жэлэй мүн тэрэ үеынхитэй сасуулбал 15 процентээр дээшэлжэ, 590 миллиард тонно километр болоһон байгаа. Ашаа шэрэлгын эрьесын түсэб 109 процентээр дүүргэгдэһэн, сүүдхэ соо дунда жэшээгээр ашаа тээлгэ 102 процентээр дүүргэгдэһэн байна. 1956 оной түрүүшын хахадтай сасуулбал пассажирнуудые зөөлгэ 7 процентээр ехэ болоо.

Үнгэрөөшэ хахад жэл соо түмэр замай транспортые электрификацилха, тепловозуудые бүри ехээр хэрэглэхэ хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэһээр байгаа. Түмэр замай подвижной составта бүри олон электровозууд, тепловозууд, ехэ ашаа тээдэг вагонууд бии боложо байгаа. Электровозуудаар, тепловозуудаар ашаа тээлгэ үнгэрһэн жэлэй түрүүшын хахадайхитай сасуулхада тухайлбал 35 процентээр ехэ болоо.

Үнгэрөөшэ жэлэй тэрэл үетэй сасуулбал ашаанай поезднууд бүри түргэнөөр ябадаг болоо, техническэ станцинуудта, мүн ашаа тээхэ, буулгаха үедэ вагонууд багаар зогсодог болоо. Гэбэшье, ашаанай вагоной эрьесые түргэдхэхэ даалгабари дүүргэгдээгүй.

Далайн флодой министерство ашаа тээхэ хахад жэлэйнгээ түсэбые 110 процентээр дүүргээ, тиихэ зуураа 1956 оной түрүүшын хахадтай сасуулбал ашаа зөөлгэнь 15 процентээр ехэ болоо. Мүн уһан замаар пассажирнуудые зөөлгэ 20 процентээр ехэ болоо.

Юрын гол мүрэнэй транспортда ашаа зөөлгын 1956 оной түрүүшын хахад жэлэйхиһээ 7 процентээр дээшэлжэ, 26 миллиард тонно километр болоһон байна. Гол мүрэнэй транспорт түрүүшынгээ хахад жэлэй түсэбые ашаа тээлгын эрьесын талаар 97 процентээр дүүргээ. Гол мүрэнэй транспортаар пассажирнуудые зөөлгэ үнгэрһэн жэлэй түрүүшын хахад жэлтэй сасуулбал 16 процентээр ехэ болоо.

Жиирэй автомобильна транспортаар ашаа зөөлгэ 1957 оной түрүүшын хахад жэлдэ үнгэрһэн жэлэй мүн тэрэ үетэй сасуулбал 26 процентээр дээшэлжэ, 6,2 миллиард тонно километр болоһон байна. Жиирэй автобусаар пассажирнуудые зөөлгэ 1956 оной түрүүшын хахад жэлтэй сасуулбал 26 процентээр ехэ болоо.

Нефть зөөдэг транспортда ашаа тээлгэ 1956 оной тэрэл үетэй сасуулбал 31 процентээр, нефть ба нефтепродуктнуудые урадхуулан зөөлгэ 23 процентээр ехэ болоо.

Агаарай гражданска флодто хүсэ ехэтэ шэнэ пассажирска самолёдууд бии болоо. Агаарай гражданска флодой пассажирнуудые зөөлгэ 1956 оной түрүүшын хахад жэлэйхитэй сасуулбал 52 процентээр ехэ болоо.

V.

Капитальна барилгын ургалта

1957 оной түрүүшын хахадта гүрэнэй түсэбөөр капитальна барилганuудта 79 миллиард түхэриг (сметнэ сэнгээр) һомологдоо. Энэнь 1957 оной түрүүшын хахадайхитай сасуулбал 12 процентээр ехэ болоно. Хүндэ промышленностьда капитальна зөөри нилээд ехээр һомологдоо.

Энэ жэлдэ гэр байра болон культурна барилганууд нилээд ехээр хэгдээ. Гүрэнэй гэр байра барилгада капитальна зөөри 39 процен[illegible] ехээр һомологдоһон байна. Һургуули, больница, хүүгэдэй эмхи зургаануудые капитальнаар барилгада мүнгэ һомололго хахад жэлэй турша соо 20 процентээр ехэ болоо.

Гадна, гүрэнэй, кооперативна предприятинууд болон организацинууд 1957 оной түрүүшын хахадта гүрэнэй түсэбһөө гадуур капитальна барилганuудта ехэ зөөри һомолһон байна. Колхозууд капитальна барилгада мүн лэ ехэ зөөри һомолоо.

Энэ жэлэй түрүүшын хахадта арадай ажахын бүхы һалбаринуудта шэнэ шэнэ станогууд болон түхеэрэлгэнүүд ашаглалгада үгтөө. Булад хайлуулха пеэшэнгүүдые ашаглалгада оруулха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Шэрэм хайлуулха пеэшэнгүүдые ашаглалгада үгэхэ түсэб дүүргэгдээ. Ворошиловска, Макеевскэ металлургическа заводуудта доменно томо томо пеэшэнгүүд ашаглалгада үгтөө. Криворожско металлургическа заводто проволоко гаргадаг томо стан, Бакудахи соргонуудые гаргадаг заводто блюминг, «Азовсталь» гэжэ заводто, тэрэшэлэн Ново-Тагильска, Закавказска металлургическа заводуудта мартеновскэ пеэшэнгүүд, Череповецкэ металлургическа заводто коксово батарей ашаглалгада үгтөө. Еманжелинскэ, Алексеевскэ, Ново-Здолбуновска цементнэ заводууд ашаглалгада үгтэһэн байна. Куйбышевска гидроэлектростанциин 13-дахи, 14-дэхи гидротурбинанууд хүдэлгэгдэжэ эхилээ. Эдэ гидротурбинануудай хүдэлгэгдэдэг болоходонь станциин хүсэн 1.470 мянган киловатт болоо. Мироновско, Ворошиловградска, Славянска, районно тепловой электростанцинуудта тус бүридөө 100 мянган киловатт хүсэтэй турбинанууд ашаглалгада үгтөө.

Бүүд нэхэлгын шэнэ станогуудые тодхохо түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Арһан гутал бүтээхэ предприятинуудые ашаглалгада үгэхэ түсэб мүн лэ үлүүлэн дүүргэгдээ. Һүнэй консервэнүүдые бүтээн гаргаха предприятинуудые ашаглалгада оруулха түсэб дүүргэгдээ. Тоһо-сыр гаргаха заводууд, тэрэшэлэн һүнэй заводууд шэнээр баригдажа, ашаглалгада үгтөө.

Гэхэтэй хамта, арадай ажахын хэдэ хэдэн һалбаринуудта станогуудта болон түхеэрэлгэнүүдые ашаглалгада оруулха түсэб 1957 оной түрүүшын хахадта дүүргэгдээгүй. Прокатна стануудые, коксово батарейнүүдые, түмэрэй руда, нүүрһэ малтаха зэр зэмсэгүүдые, электростанцинуудые, цемент, хабсаргагдамал түмэр бетонно конструкцинууд болон детальнуудые бүтээхэ түхеэрэлгэнүүдые ашаглалгада үгэхэ түсэб дүүргэгдээгүй. Ново-Липецкэ металлургическа заводой прокатна стан, Бакудахи соргын заводто соргонуудые гаргадаг стан, Ново-Ворошиловска коксохимическэ заводто коксово хоёр батарей, Башкирска АССР-тэ Ермолаевска шулуу нүүрһэнэй хоёрдохи разрез ашаглалгада оруулагдаагүй.

1957 оной түрүүшын хахадта барилга улам ехээр хэгдэжэ үргэлжэлөө.

Промышленность болон барилга хүтэлбэрилгын шэнэдхэн табидаһанай ашаар барилгаба хабсаруулгын 3000 гаран организацинууд Совнархозуудай мэдэлдэ дамжуулан үгтөө.

Барилга-хабсаруулгын организацинуудай хэхэ ажалынь үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахадайхитай сасуулбал 15 процентээр ехэ болоо. Тиихэтэй хамта, Главмосстройн хэхэ ажалынь 17 процентээр, Главмособлстройн—19 процентээр, Главленинградстройн—16 процентээр, Главкиевстройн — 20 процентээр, Главбакстройн — 28 процентээр ехэ болоһон байна.

Энэ жэлдэ барилга дээрэ индустриальна арга ехээр хэрэглэгдэнэ. Барилгын хүдэлмэри комплексноор механизацилагдажа байна. Бэлэн конструкцинууд болон детальнууд барилгада нилээд ехээр хэрэглэгдэдэг болоо. Хабсаргагдамал түмэр бетон зүйлнүүд илангаяа ехээр хэрэглэгдэнэ. Хабсаргагдамал түмэр-бетон зүйлнүүд 1956 оной түрүүшын хахадайхитай сасуулбал 57 процентээр ехээр бүтээгдэдэг болоо, барилгада типовой проектнүүд ехээр хэрэглэгдэдэг боложо байна. Гэхэтэй хамта, барилгада үшөөл горьтой дутагдалнууд бии байһаар. Барилгын машинанууд болон механизмууд удаан саг соо миин байна. Ажал ехэтэй хүдэлмэринүүд гараар хэгдэнэ. Промышленна, культурна ажаһуудалай барилгануудые хэлгэдэ типовой проектнүүд үшөөл хүсэд һайнаар хэрэглэгдэнэгүй.

Барилгын организацинууд 1957 оной түрүүшын хахадта барилга хабсаралгын хүдэлмэринүүдэйнгээ өөрынь үные зарим тэды химдаруулаа. Гэбэшье, барилгын үные химдаруулха тушаа түсэбтэ даалгабариие дүүргээгүй.

VI.

Хүдэлмэришэд болон албахаагшадай тоо, ажалай бүтээсын дээшэлэлтэ

СССР-эй арадай ажахыдахи хүдэлмэришэд болон албахаагшадай тоо 1956 оной түрүүшын хахадайхитай сасуулбал 1957 оной түрүүшын хахадай һүүл багта 2 миллион 100 мянган хүнөөр олошороо. Үйлэдбэриин удаадахи һалбаринуудта — промышленностьда, барилгада, совхозуудта, транспортда, тэрэшэлэн хэлхеэ холбоондо ажалладаг хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон бусад мэргэжэлтэдэй тоо бүхы дээрээ 1 миллион 700 мянга гаран хүнөөр олошороһон байна. Һургуулинуудта, дээдэ һургуулинуудта, научно-шэнжэлэлгын эмнэлгын газарнуудта, тэрэшэлэн санаторинууд болон курортнуудта ажаллагшадай тоо 300 мянган хүнөөр, худалдаа-наймаанда, коммунальна гэр байрын ажахынуудта ажаллагшадай тоо 100 мянга гаран хүнөөр олошороо.

Энэ жэлэй түрүүшын хахадта 320 мянга гаран залуу хүдэлмэришэд техническэ училищинуудые, ремесленнэ, түмэр замай, горнопромышленна училищинуудые, фабрично-заводской һургуулинуудые, барилгын, горно-промышленна һургуулинуудые, хүдөө ажахые механизацилгын училищинуудые, хүдөө ажахые механизацилгын ремесленнэ училищинуудые дүүргээд, зохихо мэргэжэлтэй боложо ажаллахаар эльгээгдээ. 3 миллион 600 мянган хүдэлмэришэд болон албахаагшад энэ жэлэй түрүүшын хахадта ганса гансаараа, тэрэшэлэн бригад бригадаараа тусхай курсануудта һуралсажа гараа.

1957 оной түрүүшын хахадай турша соо промышленностьдахи тэрэшэлэн барилгадахи ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэб дүүргэгдээ. Үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахадтай сасуулбал энэ жэлэй түрүүшын хахадта промышленностьда ажалладаг хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ 6 процентээр, барилгашадай ажалай бүтээсэ 9 процентээр дээшэлээ.

Үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахадайхитай сасуулбал хара металлургидахи ажалай бүтээсэ 5 процентээр, үнгэтэ металлургида — 8 процентээр, нүүрһэнэй промышленностьда — гурбан процентээр (Донбасста шулуун нүүрһэ малтадаг хүдэлмэришэдэй хүдэлмэриин үдэрэй богони болгогдоод байхада), нефть малтан абадаг промышленностьда—16 процентээр, химическэ, резиновэ промышленностьда — 9 процентээр, машина-бүтээдэг, металл болбосоруулдаг промышленностьда—8 процентээр, мяха буйлуулдаг промышленностьда 7 процентээр, дээшэлһэн байна.

Промышленностьда ажалладаг хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэб бүхы союзна республиканuудта дүүргэгдээ.

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта)

1957 ондо СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй үнгэрһэн хахад жэл соо ямараар дүүргэгдэһэнэй дүнгүүд тухай

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Центральна статистическэ управлениин мэдээсэл

(Түгэсхэл)

VII.

Арад зоной ажана һайн байдалые, культурна хэмжээе дээшэлүүлгэ

Советскэ арадай материальна ажана байдалые, культурна хэмжээе саашадань һайжаруулха тухай КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүд дотор хараалагдаһан хэмжээ-ябуулганууд 1957 оной түрүүшын хахадта бэелүүлэгдэжэ үргэлжэлөө. Бага салин хүлһэ абадаг хүдэлмэришэд болон албахаагшадай салингынь 1957 оной январиин 1-һээ дээшэлүүлэгдээ, налог ашагдадаггүй салин хүлһэнэй хэмжээн нилээд дээшэлээ. 1956 оной октябриин 1-һээ пенси нилээд ехээр түлэгдэдэг болоо. Пенси тухай шэнэ Хуулиин ёһоор мүнөө үедэ 17 миллион гаран хүн гүрэнэй пенси абана. Хүдэлмэришэд болон алхабаагшадай салин хүлһэн 1956 оной түрүүшын хахадайхитай сасуулбал 5 процентээр ехэ болоһон байна, мүн энэ үе соо хүдэлмэришэд болон албахаагшадта пенси болон тэдхэмжэ нэгэ хахад дахин ехээр түлэгдөө. Донбассай шахтануудта газар доро ажалладаг хүдэлмэришэдэй хүдэлмэриин үдэр богони болгогдоо. Горнорудна, металлургическа, хара металлургиин, коксохимическэ предприятинуудта ажаллагшадай хүдэлмэриин үдэр богони болгогдоо. 1958 оной январиин 1-һээ колхознигуудай, хүдэлмэришэд болон албахаагшадай ажахынуудһаа хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ уялгата ёһоор абахаяа болихо тухай шиидхэбэри баталан абтаа.

Урда жэлнүүдтэл адли энэ жэлэй турша соо арад зондо гүрэнэй элдэб тэдхэмжэ үгтөө: хүдэлмэришэд болон албахаагшадта социальна страхованиин ёһоор элдэб тэдхэмжэ, социальна тэдхэмжээр хараалагдаһан пенси, олон хүүгэдтэй, ганса бэе эхэнүүдтэ тэдхэмжэ, һурагшадта стипенди үгтөө. Түлөөһэгүйгөөр медицинскэ туһаламжа үзүүлэгдэһэн, санаторинууд болон амаралтын гэрнүүдтэ амарха путёвконууд түлөөһэгүйгөөр, тэрэшэлэн хүнгэн сэнгээр үгтэһэн байна. Ажалшад түлөөһэгүйгөөр һуража, мэргэжэлээ дээшэлүүлээ. Тэрээнһээ гадна, 1957 оной түрүүшын хахадта 25 шахуу миллион хүн ээлжээтэ амаралтадаа гараа. Хүдэлмэришэд болон албахаагшад жэл бүри амаралта абахадаа салин хүлһэеэ абана. Энэ жэлэй түрүүшын хахадта арад зондо бүхы дээрээ 97,5 миллиард түхэригэй элдэб тэдхэмжэ үгтэһэн, хүнгэлэлтэ хэгдэһэн байна. Энэнь 1956 оной түрүүшын хахадайхида орходоо 20 процентээр ехэ болоно.

Колхозуудтахи ниитын ажахын хүгжэхэтэй хамта колхознигууд колхозуудайнгаа ниитын ажахынуудһаа нилээд ехэ натуральна, мүнгэн олзо доход абадаг боложо байна. Колхознигууд энэ жэлэй түрүүшын хахадта колхозуудһаа 6 миллиард гаран түхэриг үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо ехээр абаа.

Хүдэлмэришэд, албахаагшад болон таряашадай мүнгэн олзо доходой ехэ болохотой хамта арад зон нөөсэлгын кассануудта хахад жэлэй турша соо 9 миллиард гаран түхэриг ехээр оруулаа.

Гүрэнэй, кооперативна худалдаа-наймаанда гарадаг эд бараае арад зон нилээд ехээр худалдан абадаг болоо. Гүрэнэй, кооперативна худалдаа наймаанда гарадаг рознично эд бараанай бүхы хэмжээнь (Центросоюзай комиссионно худалдаа наймаае оруулалсан) энэ жэлэй түрүүшын хахадта 296 миллиард түхэриг боложо, 1956 оной түрүүшын хахадайхида орходоо, сасуулагдамал сэнгээр, 40 миллиард түхэригөөр гэхэ гү, али 16 процентээр ехэ болоо. Рознично эд бараа наймаалгын хахад жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Эд хэрэглэгшэдэй коопераци үнгэрэгшэ жэлэй энэ үетэй сасуулбал хүдөө нютагуудта 15 миллиард түхэригэй рознично эд бараа ехээр наймаалаа, энэнь 21 процентээр ехэ болоно. Ниитын эдеэ хоол 1956 оной түрүүшын хахадайхитай сасуулбал 5 процентээр ехээр наймаалагдаа.

Зарим союзна республикануудта рознично эд бараа наймаалгын түсэб иигэжэ дүүргэгдээ:

	1957 оной түрүүшын хахадта рознично эд бараа наймаалгын түсэбэй дүүргэлтэ процентээр	1956 оной түрүүшын хахадайхитай сасуулбал 1957 оной нэгэдэхи хахадта түсэбэй дүүргэлтэ процентээр
РСФСР	100,6	114
Украинска ССР	101	118
Белорусска ССР	104,	120
Узбекскэ ССР	101	126
Казахска ССР	103	123
Грузинска ССР	109	116
Азербайджанска ССР	106	115
Литовско ССР	112	124
Молдавска ССР	106	120
Латвийска ССР	109	121
Киргизскэ ССР	105	120
Таджикска ССР	99,5	114
Армянска ССР	107	119
Туркменскэ ССР	103	119
Эстонско ССР	105	115

Гүрэнэй, кооперативна худалдаа наймаандахи эдеэ хоолой шухала шухала продуктнууд 1956 оной түрүүшын хахадайхида орходоо нилээд ехээр худалдагдаа. Мяха, колбаса, мяханай бусадшье продуктнууд 17 процентээр, загаһа — 7 процентээр, малай тоһон — 6 процентээр, сыр — 9 процентээр, һү, һүнэй продуктнууд — 34 процентээр үндэгэ — 24 процентээр, сахар — 9 процентээр, кондитерска зүйлнүүд — 8 процентээр, сай — 19 процентээр үлүү ехээр наймаалагдаа.

Элдэб зүйлэй бүд, эд бараан мүн лэ ехээр наймаалагдадаг болоо. Ноохон бүд — 37 процентээр, торгон бүд — 24 процентээр, лён бүд — 9 процентээр, хлопчато-бумажна бүд — 3 процентээр, гадар, дотор хубсаһан — 26 процентээр, трикотажна зүйлнүүд — 32 процентээр. оймһо, носки — 19 процентээр, арһан гутал — 22 процентээр, резинэ гутал — 8 процентээр, мылэ — 9 процентээр, мебель — 13 процентээр, керосин — 18 процентээр, гарай часы — 23 процентээр, оёдолой машина 17 процентээр, гэрэй холодильник — 45 процентээр, хубсаһа угаадаг машина — хоёр дахинһаа үлүүгээр, пылесосууд — 52 процентээр, фотоаппарадууд — 10 процентээр, мотоцикл — 11 процентээр олоор худалдагдаа; арад зондо, тэрэшэлэн колхозуудта шифер 26 процентээр, цемент — 5 процентээр, ашаанай автомобильнууд — 11 процентээр ехээр наймаалагдаа.

Арад зондо эд бараанай нилээд ехээр худалдагдадаг болобошье, хлопчатобумажна бүд, арһан гутал, мебель, шаажан амһартанууд, барилгын материалнууд үшөөл дутамагаар наймаалагдана. Дээрэ дурсагдаһан эд бараа үйлэдбэрилгэ арад зоной эрилтые хүсэд хангажа шаданагүй. Худалдаа наймаанай организацинууд эд бараае ехээр бүтээн гаргаха, шанарыень һайжаруулха тухай шанга эрилтэ промышленностиин үмэнэ үшөөл шангаар табинагүй. Заримдаа хэдэ хэдэн республикануудта, хизаарнууд болон областьнуудта элдэб эд бараан ямаршье бодомжогүйгөөр хэтэрхы ехээр абаашагдана. Рознично предприятинууд, тэрэшэлэн ниитын эдеэ хоолой предприятинууд үшөөл үсөөн байна, эдэ предприятинууд техническэ муу түхеэрэлгэтэй.

Эд хэрэглэгшэдэй коопераци 1957 оной түрүүшын хахадта колхозуудһаа, тэрэшэлэн колхознигуудһаа 4 миллиард түхэригэй продукт абажа комиссионно наймаанда гаргаа. Малай продуктнууд—мяха, һү, үндэгэ нилээд ехээр наймаалагдаһан байна.

1957 оной түрүүшын хахадта колхозуудай дэлгүүрнүүдтэ наймаалагдадаг эд бараанай сэн химдараа.

Социалистическэ культура бүхы талаараа хүгжэжэ үргэлжэлөө.

Дунда һургуулинууд, хүдэлмэришэдэй, хүдөөгэй залуушуулай, ехэ наһатанай һургуулинууд 1956 оной түрүүшын хахадайхитай сасуулбал 3 мянгаар олошороо, тэрэ тоодо хүдөө нютагуудтахи һургуулинуудай тоо 2 мянгаар олошороо. Энэ жэлдэ 1 миллион 500 мянган хүн дунда һургуулинуудые дүүргэжэ, болбосоролой аттестат абаа. Дээдэ һургуулинууд, техникумүүд болон тусхай дунда һургуулинууд энэ жэлдэ 770 мянга гаран залуу мэргэжэлтэдые, заочноор һуралсагшадые оруулалсан, бэлэдхэн гаргахань.

1957 оной эхеэр манай орондо научно-шэнжэлэлгын 1264 институт, тэдээнэй филиал болон отделенинүүд бии байгаа. Энэнь 1956 оной эхиндэ байһанда орходоо 54 институдаар олон болоно. Алас Дурнада, Уралда, Сибирьтэ, Дунда Азиин республикануудта, Закавказьедэ научно-шэнжэлэлгын шэнэ институдууд байгуулагдаа. Хүдөө ажахын научна эмхи зургаанууд бэхижээ, хүдөө ажахын научно-шэнжэлэлгын хэдэ хэдэн шэнэ институдууд, хүдөө ажахын областной туршалгын станцинууд байгуулагдаа.

Киноустановконуудай тоо олошорһон байна. Кино харагшадай тоо үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахадайхитай сасуулбал 55 миллионноор олошорһон байна.

Городто, тэрэшэлэн город шадар байгуулагдаһан пионернүүдэй лагерьнуудта, экскурсионно-туристска базануудта, дачада гараһан хүүгэдэй садууд, байшангууд болон яслинуудта амарһан үхибүүдэй тоо үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахадайхитай сасуулбал нилээд олошороо. Хүдөө нютагуудта хүүгэдэй сезонно яслинууд, хүүгэдэй зунай талмайнууд олоор нээгдээ.

Больницанууд, түрэлгын байшангууд, хүүгэдэй саг зуурын яслинууд, санаторинууд болон амаралтын байшангууд олошороо. Эмнэлгын эмхи зургаанууд медицинскэ шэнэ аппаратурануудаар, түхеэрэлгэнүүд болон зэмсэгүүдээр һайнаар хангагдажа үргэлжэлөө. 1956 оной түрүүшын хахадайхитай сасуулбал медикаментнүүд, медицинскэ түхеэрэлгэнүүд болон зэр зэмсэгүүд 18 процентээр ехээр бүтээгдэдэг болоо.

1957 оной түрүүшын хахадта культурно-ажаһуудалай барилганууд нилээд олоор ашаглалгада үгтөө. Һургуулинууд 6 процентээр, больницанууд болон поликлиникэнүүд — 22 процентээр, хүүгэдэй садууд — 23 процентээр, хүүгэдэй яслинууд — 31 процентээр олоор баригдажа, ашаглалгада үгтөө. Стадионууд, кинотеатрнууд клубууд, культурно-ажаһуудалай бусадшье барилганууд олоор баригдажа, ашаглалгада үгтөө. Гэхэ зуура, культурно-ажаһуудалай гэр байрануудые барижа, ашаглалгада үгэхэ түсэб дүүргэгдээгүй.

Байрын гэрнүүд нилээд олоор баригдажа ашаглалгада үгтөө. Гүрэнэй түсэбөөр хараалагдаһан мүнгэ зөөреэр 9 миллион гаран квадратна метр талмайтай гэр байра баригдажа, ашаглалгада үгтөө. Энэнь үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахадайхитай сасуулбал 36 процентээр ехэ болоно. Олохон областьнууд, хизаарнууд болон автономно республиканууд гэр байра бариха жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргээ. Гэр байра барижа, ашаглалгада үгэхэ СССР-эй гүрэнэй түсэб байгша оной түрүүшын хахадай турша соо бүхыдөө дүүргэгдээгүй.

Тэрээнһээ гадна, предприятинууд болон организацинууд, гүрэнэй түсбөөр хараалагдаагүй централизованна бэшэ зөөри хэрэглэжэ, олон тоото гэр байрануудые барижа, ашаглалгада оруулаа. Арад зон өөһэдынгөө зөөреэр, тэрэшэлэн гүрэнэй туһаламжаар нилээд олон гэр баряа. Үргэн ниитэ ажалшад гэр байра барилгада илангаяа эдэбхитэйгээр хабаададаг болоо. Олохон городуудай хүдэлмэришэд болон албахаагшад Горький городой автомобильна заводойхидой үүсхэлые дэмжэжэ, өөһэдынгөө хүсөөр гэр байра барилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болоо.

Хилын саанахи оронуудтай экономическа холбоо барисаан улам һайжаржа үргэлжэлөө: СССР-эй Гадаадын худалдаа наймаан 1956 оной түрүүшын хахадтай сасуулбал 18 процентээр ехэ болоһон байна. Арадай демократиин оронуудтай нилээд ехээр наймаа хэгдэдэг болоо. Хилын саанахи бусадшье оронуудтай, илангаяа Индитэй, Египет болон Финляндитай эд бараа нилээд ехээр андалдан абалсадаг болоһон байгдана.

* * *

1957 оной түрүүшын хахадта СССР-эй арадай ажахын хүгжэлтын гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүн хадаа советскэ гүрэнэй экономическа талаараа туйлай ехэ хүсэ шадалтай боложо байһые, КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые дүүргэхын тула, Агууехэ, Октябриин 40 жэлэй ойе советскэ арадай эдэбхитэйгээр угтахаяа бэлдэжэ байһые гэршэлэн харуулна.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Центральна статистическэ управлени

Познаньда сэрэгэй парад болобо

ПОЗНАНЬ, июлиин 22. (ТАСС). Национальна һайндэрөө— Польшын һэргэн мандаһан үдэрэй 13-дахи жэлэй ойе польско арад мүнөөдэр баяр баясхалантайгаар тэмдэглэбэ. Польшын Арадай Республикын бүхы городууд болон тосхонуудта олон түмэн арад зоной найр наадан, һайндэрэй спортивна аяншалганууд болоо.

Гол ехэ һайндэрынь, мүн сэрэгэй парад республикын элдэб воеводствонуудай центрнүүдтэ болодог заншалтай юм. Мүнөө жэлдэ сэрэгэй парад болон гол ехэ һайндэрынь Познаньда болоо. Эртэ урдынь энэ городой үйлсэнүүд болон талмайнууд гоё һайнаар шэмэглэгдэнхэй. Социализм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ польско арадай туйлаһан ажалай амжалтанууд тухай транспорантнууд дээрэ бэшэгдэнхэй байба. Байрын гэрнүүдэй, промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай нюур таладань гүрэнэй тугууд намилзана. Бороотой байбашье, баярай һайндэр үнгэргэлгэдэ һаад болоогүй. Һайндэрэйхеэр гоёжо хубсалһан городой ажалшад Кармелицкитэнэй талмай тээшэ үглөөгүүр эртэнһээ эхилэн ошоо, тэндэ сэрэгэй парад болоо. Талмай дээрэ, парадта хабаадаха сэрэгүүдэй гараха үйлсэнүүдэй хажуу талын тротуарнууд дээрэ тон олон мянган хүн зон суглараа.

10 час 30 минута. Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь Владислав Гомулка, Гүрэнэй соведэй түрүүлэгшэ Завадский, Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Циранкевич, Вьетнамай Демократическа Республикын президент Хо Ши Мин, ПОРП-гэй ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүд, бусад политическэ партинуудай хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшад, правительствын болон Гүрэнэй соведэй гэшүүд, Польшын сэрэгүүдэй генералнууд центральна трибуна дээрэ гараа. Ажалай түрүүшүүл, ороной солото хүнүүд хажуу талын трибунанууд дээрэ гаража зогсоо. СССР-һээ Польшодо байдаг элшэн сайд П. К. Пономаренко, Польшодо байдаг посольствонууд болон миссинүүдые толгойлогшонор, тэрэшэлэн элдэб гүрэнүүдэй сэрэгэй атташенүүд парад дээрэ байлсаа.

Талмайһаа тээ холошог сэрэгүүд жагсаад, парадта гарахаар бэлэн болоод байба. Национальна оборонын министр генерал-полковник М. Спыхальский парадые хүлеэн абаад, сэрэгэй частьнуудай урдуур ябажа, национальна һэргэн бадаралгын һайндэртэй дашарамдуулан солдадууд болон офицернүүдые мэндэшэлэн амаршална. Тиигээд трибуна дээрэ гаража тэрэ үгэ хэлээ.

Польшын һэргэн мандаһан сагһаа хойшо 13-дахи жэлэй ойе бидэнэр һайндэрлэжэ байхадаа, Польшын сэрэгэй солдадууд болон офицернүүдые амаршалбабди, национальна сүлөөрэлгынгөө түлөө тэмсэһэн польско арадые амаршалнабди. Польшын газар дээрэ байлдаа хэһэн Советскэ Армиин солдадуудые бидэнэр хододоо һанажа ябахабди. Тэдэнэр Эхэ ороноо хамгаалан гитлеровецүүдые бута сохиходоо, манай арадта, мүн Европын бусад арадуудта эрхэ сүлөө олгоо гэжэ тэрэ хэлээ.

13 жэлэй турша соо бидэнэр бэрхэтэйхэн аад, зүгөөр гансахан лэ зүб замаар дабшан ябаабди, манай арадай агуухэ хэрэгэй—манай орондо социализм байгуулха хэрэгэй хүсэд илан мандатар энэ замаар саашадаа бүри найдамтайгаар дабшаха байнабди.

Эб найрамдал бэхижүүлхын тулада али бүхы юумэ Польшын арадай гүрэн хэжэ байна гэжэ М. Спыхальский онсолон тэмдэглээ. Хамагай түрүүндэ социалистическэ гүрэнүүд: Советскэ Союз, Хитадай Арадай Республика, арадай демократиин бүхы оронууд эб найрамдалай хэрэгэй түлөө тэмсэжэ байна. Бидэнэр эб найрамдал хангахые, бүхы арадуудтай хани барисаатай ба харилсаа холбоотой байхые хүсэнэбди гэжэ тэрэ хэлээ.

Гэбэшье, манай хилэнүүдэй ойроо хүртэшэгүй байлгада, манай бэеэ даанхай байдалда германска империализмын болон ревизионизмын зүгһөө аюул тохёолдуулагдаха магад сагта, Баруун Германиие дахяад зэбсэгжүүлжэ байхада, Баруун Германида атомна зэбсэгэй гуламта байгуулха Атлантическа хэлсээнэй хэгдэхэ аюулай тохёолдожо байхада бидэнэр һэрэмжээ һуладхажа шадахагүйбди, харин манай Эхэ оронииe, эб найрамдалые хамгаалхаар бэлэн байха ёһотойбди. Мүнөө аюултай сагта, дэлхэйн бэе бэедээ зүрюу хоёр бүлэг болоод байһан сагта Польшын бүрин бүтэн ба бэеэ даанхай байха ябадал хангахын тулада Варшавска договор бидэндэ шухала болоно. Энэ договор Советскэ Союзай болон Европын арадай демократиин оронуудай арминуудтай манай армиие нэгэдүүлэн түгэлдэр ехэ хүсэн болгоно. Энэ договорые Хитадай Арадай Республика дэмжэлсэдэг байна гэжэ М. Спыхальский заагаа.

Национальна һайндэрээр дашарамдуулан Польшын сэрэгэй солдадууд болон офицернүүдые, Познаниин ажалшадые, польско бүхы арадые национальна оборонын министр үгынгөө түгэсхэлдэ амаршалаад, бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай хүндэлэлдэ, социалистическэ оронуудай ахадүүгэй хани барисаанай хүндэлэлдэ зорюулан юрөөлнүүдые табяа.

Артиллерийскэ салют-мэндын абяан зэдэлээд, Польшын Арадай Республикын гүрэнэй гимные оркестр наадаа. Удаань сэрэгэй парад эхилээ. Т. Костюшкын нэрэмжэтэ ябаган сэрэгэй офицернүүдэй һургуулида һурагшад түрүүлэн ябажа гараа. Энэ һургуули дайнай үедэ советскэ газар дээрэ байгуулагдаһан юм. Гитлеровскэ булимтарагшадһаа Польшын городууд болон тосхонуудые сүлөөлхын түлөө тэмсэһэн Советскэ Армиин баатарлиг частьнуудтай хамта ябажа дайлалдаһан, алдаршаһан эдэ сэрэгшүүд нягта жагсаалтайгаар ябажа гараа.

Удаань сэрэгэй бусад училищинуудта һурагшад, механизированнэ частьнууд, бронетанкова сэрэгүүд, хүндэ артиллери, танкнууд гараа. Шэнэ түхэлэй реактивна самолёдууд харуулагдаад, сэрэгэй парад дүүрээ. Познаньда болоһон сэрэгэй парад хадаа Польшын сэрэгүүдэй хүсэ шадалые, Польшын Арадай Республикын хилэнүүдые хамгаалхаар тэдэнэй бэлэн байһые, социалистическэ лагериин оронуудые найдамтайгаар хамгаалха зорилготой Варшавска договорто тэдэнэй үнэн сэхэ байһые эли тодоор харуулаа. Польшын Арадай Республикын бусад хэдэн городуудта сэрэгэй парадууд болоо. Польшын һэргэн бадаралгын 13 жэл гүйсэһэнэй ойн һайндэр бүхы орон дотор болоһон байна. Энэ һайндэр социализм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ Польшын бүхы арадые бүри бата нягтаар нэгэдүүлэн жагсааха уряатайгаар үнгэржэ, польско обществын хүтэлбэрилхы, залан ударидахы хүсэн бологшо Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиие тойрон ажалшан арадай батаар жагсанги байһые харуулаа.

Ростовско областиин колхозууд совхозууд, таряа тушааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргээ

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө мүрысэн, Ростовко областиин колхозууд, совхозууд таряа тушааха түсэбөө болзорһоонь урид, үнгэрһэн жэлэйхидэ орходоо 35 үдэр урид, июлиин 18-да дүүргээ. Гүрэндэ 51,7 миллион пүүд таряа тушаагдаа. Эдеэ хоолой үнэтэ культура — шэнииеэ тушааха даалгабари 130 процентээр дүүргэгдээ. Гүрэндэ таряа тушаалга үргэлжэлһөөр.

Олохон колхоз, совхозуудта орооһо таряанай баян ургаса абтаба.

Доной газар таряалангай хүдэлмэришэд таряа хадалгаяа угаа богони болзор соо эмхитэйгээр үнгэргэжэ, июлиин 15-да дүүргэбэ. Олон колхоз, совхозууд хүдэлмэриин 8—10 үдэр соо таряагаа хадажа дүүргээ.

Коммунистическэ партиин, Советгүрэнэй зүгһөө областиин хүдөө ажахыда угаа ехэ туһаламжа үзүүлһэнэй ашаар ургаса хуряалга, таряа тушаалга дээрэ амжалта гол түлэб туйлагдаһан байна. Һүүлшын гурбан жэлэй туршада тус область 3 мянган трактор, 3 мянга гаран комбайн, 6 мянга шахуу лафетнэ жатка, 3 мянга гаран автомобиль болон бусад машинануудые абаа.

Таряа амяарлан хуряаха арга үргэнөөр хэрэглэжэ, оньһон техникые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, ургаса хуряалга болон таряа тушаалгые амжалтатайгаар дүүргэһэн байна. Таряа амяарлан хуряаха арга хэрэглэһэнэй ашаар область 10 миллион пүүдһээ бага бэшэ таряа нэмэжэ абаба. Колхоз, совхозууд амяарлан хуряалгын аргаар 975 мянган гектар гү, али ороohото культурануудай 75 процентыень хуряаһан байна.

Энэ жэлдэ областиин колхоз, совхозууд мяха тушааха ба худалдан абаха энэ оной түрүүшын хахад жэлэй түсэб 129 процент, һүөөр—133 процент, үндэгөөр—124 процент, ноohоор—108 процент дүүргээ;

Мяха, һү, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар ойрын жэлнүүдтэ Америкын Холбоото Штадуудые хүсэхэ гэһэн КПСС-эй Центральна Комитедэй, Советскэ правительствын уряае угаа ехэ зоригжолтойгоор хүлеэн абаад, областиин 25 районой хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд 1960 ондо эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ 80—100 центнер мяха, 250—300 центнер һү абадаг болохо уялга абаа. Тиихэдэ зүүн талын мал ажалай бусад 6 районууд: Ремонтненскэ, Зимовниковско, Заветинскэ, Дубовско, Орловско, Пролетарска районууд бэлшээриин угаа ехэ газарнуудтай юм. Тэдэнэр 1960 ондо эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ 500 килограмм нооһо абаха гэһэн уялгатай.

Мүнөө областиин партийна организаци, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэд үбһэ ба шэмэтэ тэжээл ехээр бэлэдхэхэ, үнеэн бүхэндэ 10 тонноһоо бага бэшэ силос дараха, огородой эдеэ, кукуруза, наран сэсэг саг соонь хуряаха, намарай, хабарай пар хахалхын тула хүрьһэ элдүүрилэн бэлэдхэхэ малай үбэлжэлгэдэ хото хоройгоо һайнаар бэлэдхэхэ гэжэ оролдоно.

Партийна суглаанууд, ажалшадай суглаанууд боложо үнгэрөө, коммунистнууд, бүхы хүдэлмэришэд, колхознигууд, залуушуул, интеллигентнэр КПСС-эй ЦК-гэй июньскэ Пленумэй тогтоолые нэгэн һаналтайгаар һайшаагаа, партида харша Маленковой, Молотовой, Кагановичын бүлэгые зэбүүрхэлтэйгээр буруушаан шүүмжэлээ, түрэл Коммунистическэ партяа, Советскэ правительствоя тойрон нягтаар жагсанги байһанаа, бата нэгэдэлээ, КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэеэ зорюулхаар бэлэн байһанаа тэдэнэр харуулаа.

Шэнэ таряа тушаан абахаяа бэлдэнэ

Закаменай, Ториин, Зэдын аймагуудые хангадаг «Востокзаготзерногой» пункт Зэдэ станци дээрэ байрланхай юм.

Жэлһээ жэлдэ эдэ аймагуудта таряанай ургасын дээшэлжэ байдаг хада, тэндэ таряа хадагалха складууд шэнээр баригдадаг, тусхай талмайнууд заһагдадаг. Гэбэшье, эдэ аймагуудай мүнөө үеын эрилтые Зэдын пункта хангажа шадахагүй байба. Тиимэ туладань энэ пунктын коллектив бултадаа: тоо бүридхэгшэд, лаборантнууд, кладовщигууд, директорынь нүхэр Г. Попов, складые даагшанар нүхэд Татарников, Жарников гэгшэд болон бусад таряа хадагалха склад барилгада нёдондо эдэбхитэйгээр хабаадаһан байна. Тиигэжэ богонихон болзор соо 5 мянган тонно таряабагтааха типовой склад шулуу болон бетоноор баряа һэн.

Энэ жэлдэ тус пунктын хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө хүсөөр 32 мянган центнер багтаамжатай таряанай склад шулуу, бетоноор бариха гэжэ шиидээ. Тиигэжэ хабар эртэ барилгада хүрэхөөр шулуу суглуулжа, барилгын газарта асарһан, элһэ, жэжэ бутархай хайр болон бусадые бэлэдхээ юм. Дүй дүршэл ехэтэй барилгашан Фёдор Николаевич Вагановта энэ барилга эрхилхые даалгагдаһан байна. Оролдосотой, эмхитэйгээр ажаллажа, нүхэр Вагановай бригадынхид богони болзорто складай ханыень шулуугаар хээд, бэшэ хүдэлмэрииень мүнөө дүүргэжэ байнхай. Шэнэ ургаса тушаажа абаха сагай дүтэлөөд байһыень һайса мэдэржэ, тус бригадынхид айхабтар эршэ хүсэтэйгөөр ажаллана. Энэ барилгые августын нэгэн болотор барижа дүүргэхэ уялга бригадынхид абанхай.

Гадна, шэнэ жэлэй ургаса таряа тушаажа абаха болотороо мүн лэ 2,5 мянган дүрбэлжэн метр газарые асфальтаар хушаха байна.

Исаак Куприянович Ивановой хүтэлбэрилдэг барилгын бригада «Востокзаготзерногой» пунктын хүдэлмэрилэгшэдэй байха 120 дүрбэлжэн метр талмайтай гэр барижа байнхай.

Таряанай склад, байрын гэрые барилгада шулуушад болон дархашуул нүхэд Казанцев, Ладыженский, Дубаневич, Зарубин, Шмаков болон бусад нүхэд бүтээсэ ехэтэйгээр, оролдосотой бэрхээр ажалладаг.

Слесарьнүүд, монтажнигууд болон бусад хүдэлмэрилэгшэд таряа хатаадаг түхеэрэлгэнүүдые заһабарилна. Мүн таряанай шэгнүүрнүүд заһабарилагдана. Энэ жэлдэ вагонно шэгнүүрнүүд түрүүшынхеэ тэндэ хэрэглэгдэхэнь.

А. Ткач.

Манай республикын һонин

* *

Манай хүршэнэр Москва мордобо

Бүхэдэлхэйн VI фестивальда Москва зориһон Монголой залуушуулые Улан-Удынхид уржадэр хүндэтэйгөөр угтаа.

...Үдэрэй 4 час. Залуушуулай делегациие тээһэн поездын ябадалаа удааруулһаар станци дээрэ зогсоходонь монголой үнгэ бүриин хубсаһа үмдэһэн залуушуул вагонууд сооһоо гараа. Угтамжын хүгжэм һүр жабхалантайгаар зэдэлнэ. Удаань митинг эхилбэ.

Артист Хараев, БМАССР-эй культурын министерствын хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Нимаева гэгшэд үгэ хэлэжэ делегациие амаршалаа.

Монголой делегациие хүтэлбэрилэгшэ Лхаба-Сурун харюугай үгэ хэлэжэ, халуунаар угтаһандань горо-

дой залуушуулда баясхалан хүргөө.

Митингын дүүрэжэ, поездын хүдэлхэдэ «уулзатараа баяртай!» гэһэн үгэнүүд сууряатаа.

А. Кочергинэй фото-текст.

*

Түрүү гүүртэ

Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша һаалишан нүхэр Цацаевагай хүтэлбэрилдэг гүүртынхид һү һаалгаар июнь һарынгаа даалгабари амжалтатайгаар дүүргэө. Тиин ажахын жэлэй үнгэрһэн 9 һарын туршада тус гүүртэ хамта дээрээ 74390 литр һү һааба.

Гүүртын түрүү һаалишан комсомол Пагма Данзанова энэ хугасаа соо үнеэн бүриһөө 1544 литр һү һаажа, эрхим амжалта туйлаба. Мүн тэрэшэлэн һаалишад Намжалма Цацаева, Бутыдма Цыбикова, Жигмыт Якимова гэгшэд һү һааха үдэр бүриингөө даалгабари 120—160 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Б. Цыденов

Гар хажуураар 0,80 га хүрэтэр сабшана

Түнхэнэй аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо үбһэ сабшалга дээрэ гурбан звено хүдэлмэрилнэ. Мүнөө ехэнхидээ доро, намаг газарай ногоон сабшагдана. Июлиин 15-най мэдээгээр гараар—67 гектар, морин косилкаар—56 гектар сабшагдаад байна.

Нүхэр Дёминой хүтэлбэрилдэг звеногойхин илангаяа һайнаар хүдэлмэрилжэ, даалгабаряа саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэнэ. Хажууршад А. Г. Кистенев, П. И. Акимов, И. А. Бутаков гэгшэд 0,45—80 га хүрэтэр һайн шанартайгаар сабшана.

Мүнөө звенонуудай хоорондо социалистическэ мүрысөөн дэлгэрээд, үбһэ хуряалгаяа богонихон сагай хугасаа соо һайн шанартайгаар дүүргэхын түлөө тэдэнэр тэмсэнэ.

Е. Никитин.

Эдир шатаршадай мүрысөөн

Шатараар РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө боложо байгаа эдир шатаршадай мүрысөөнэй 4-дэхи уулзалга боложо дүүрэбэ.

Гурбадахи уулзалгада Р. Кузьмина (Челябинск) Игумновада (Улан-Удэ) шүүгдээ. Кристол—Кургина (хоюулаа Ленинград), Воронина (Архангельск)—Иванова гэгшэдэй наадан тэнсэлгээр дүүрээ.

Дүрбэдэхи уулзалгада Р. Кузьмина Воронинае шүүгээ, Игумнова наадаагүй, Ленинградай шатаршад Иванова Кристол хоёр тэнсээ.

Эдиршүүлэй дунда ехэ шанга тулалдаан болоно. Дүрбэн уулзалгын һүүлээр Бобчук (Ростов-на-Дону), Сорокин (Горький) Вавилин (Архангельск) гэгшэд түрүү зэргэдэ ябанад.

А. Игумнов.

Һүниинь хоёр дахин үдхэн болоо

Академик Т. Д. Лысенкын туршалгануудай үрэ

Биологиин шухала шухала асуудалнуудые шиидхэхын тулада хүдэлжэ байха зуураа академик Т. Д. Лысенко сугтаа ажаллажа байһан хүнүүдтэеэ хамта үдхэн һүтэй үнеэдэй һүрэг байгуулха талаар туршалгаяа амжалтатайгаар хэжэ дүүргэө. Энэ хүдэлмэринь арадай ажахын ехэ шухала удхашанартай, энээнһээ хэдэ хэдэн теоретическэ тобшолол хэхээр юм.

Ленинскэ Горки тосхон. Т. Д. Лысенкын хүтэлбэрилжэ байһан СССР-эй Наукануудай Академиин генетикын институдай туршалгын база эндэ байдаг.

Уужам һаруул малай байра соо ороходоо мэргэжэлшьегүй хүн харахадаал эндэ гурбан янзын мал байна гэжэ ойлгохо. Нэгэдэхидэнь зүһөөрөө ондо ондоошье һаа, томо гэгшын бэетэй үнеэд, хоёрдохидонь—багашаг бэетэй, хүрибтэр зүһэтэй мал; гурбадахинь—хоёрдохи бүлэгэй малтай тон адли зүһэтэй аад, бэеэр һураггүй бага:

Энээниие иигэжэ тайлбарилна: нэгэдэхи бүлэгэй үнеэд хадаа һү ехэтэй костромской, остфризско, холмогорско болон бусад үүлтэрнүүдһээ бүридэһэн һүрэг үнеэд. Энэл һүрэг үнеэдтэ туршалга хэгдэһэн байна.

1947 он болотор туршалгын базада жэл соо үнеэн бүриһөө хоёршье мянган килограмм һүн һаагдадаггүй байгаа. Базын хүдэлмэрилэгшэд үнеэдые һайнаар хараад, элбэгээр эдеэлүүлээд байхадаа гансахан жэл соо һү хоёр дахин ехээр һааһан байгаа, үнеэн бүриһөө дүрбэ мянган килограмм һү һаагаа. Удаань зургаа мянган литр болгоһон юм.

Үнеэн бүриһөө зургаа мянган килограмм һү һаагаад байхадаа, үшөө юун хэрэгтэй гээшэб! Ажалай иимэ үрэ дүн биологуудай һанаа амаруулдаггүй байна. Юуб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, һүниинь шэнгэн байгаа. Тэрэнэй тоһолигынь 3,3—3,5 процент болодог һэн. Олон колхозууд болон совхозуудай фермэнүүдэй һүнһөө энэнь муушье бэшэл һааб даа. Тиимэшье һаань, энээгээр хизаарлалтай бэшэ байгаа. Хоёрдохёор, үнеэдые элбэг ехээр эдеэлүүлжэ байхада тугалынь эхэһээ гарахадаа томо бэетэй, хүндэ татадаг. Эндэхи тугал дунда зэргээр 42—44 килограмм татадаг юм. Иимэ томо тугал гаргахадаа үнеэд ехээр зободог, заримдаа үхэдэгшье байгаа.

Һү ехээр гарадаг аад (үнеэдые элбэг ехээр эдеэлүүлээл һаа иимэ байха) үдхэн һүтэй, хүнгэнөөр туталладаг үнеэдтэй болотороо фермэдэхи малай үүлтэр һайжаруулха зорилго эрдэмтэд урдаа табиһан юм. Фермын шэнгэн һүтэй үнеэдые хүнгэн бэетэй джерсейскэ үүлтэрэй бухада табиха гэжэ шиидэһэн байгаа. Энэ үүлтэрэй үнеэд ехэ үдхэн һүтэй юм. (5—6 процент тоһолигтой һүтэй юм).

Ямар үрэ дүн туйлагдааб?

Биологуудай теоретическэ баримтануудһаа тухайлһанай ёһоор джерсейскэ үүлтэрэй бухануудта табигдаһан үнеэд хүнгөөр туталладаг байгаа. Дунда зэргээр тугалынь 30 килограмм татадаг болоо. Тиигэбэшье, холисогүй джерсейскэ үүлтэрэй үнеэдэй тугалда орходоо эдэ тугалнууд 50 процентээр хүндэ татана. Эхыень элбэг ехээр эдеэлүүлээд байхада холисо үүлтэрэй тугалнууд эсэгын үүлтэр дахажа гэдэһэн соогоо томожоод, хожомоо мантан томо бэетэй мал болодог гэжэ саашанхи ажаглалта харуулаа. Түрүүшынхеэ туталлаха үедөө иимэ үүлтэрэй үнеэн дунда зэргээр 500 килограмм татадаг юм. Эхэнүүдэйнь татадаг шэгнүүрһээ энэнь багашаг байна. Тиигэбэшье, джерсейскэ холисогүй үүлтэрэй үнеэдэй шэгнүүрһээ энэнь 50 процентээр хүндэ болоно.

...Малай байра соо хоёрдохи һүрэг малынь энэ холисо үүлтэрэй үнеэд.

Үнгэрэгшэ жэлдэ түрүүшынхеэ тугаллаһан холисо үүлтэрэй үнеэнһээ 5,1 процент тоһолигтой 3751 килограмм һүн һаагдаа. Иимэ үүлтэрэй үнеэн бүхэн жэл соо дунда зэргээр 191 килограмм тоһо үгөө. Энэнь томо үүлтэрэй эхынь тоһонһоо 20 . килограммаар ехэ болоно. Тиихэдээ иимэ холисо үүлтэрэй үнеэн талха таряанай зүйл 8 центнер шахуу багаар эдеэ. Холисо үүлтэрэй үнеэдэй һүнэй тоһоной килограмм бүхэндэнь 17,7 тэжээлэй единицэ, нүгөө шэнгэн һүтэй томо бэетэй үүлтэрэй үнеэнһээ килограмм тоһо абахын тулада 26—28 единицэ гаргашалагдаа.

Түрүүшынхеэ туталлахадаа шэнэ үүлтэрэй үнеэд хожомой жэлнүүдэйхиһээ хэзээшье бага һү гарадаг. Тиимэһээ иимэ холисо үүлтэрэй үнеэдэй ашаг шэмэ саашадаа бүри ехэ болохо юм. Иимэ байхань мүнөөшье харагдана. «Фиалка» гэжэ үнеэн хоёрдохёо тугаллахадаа 275 үдэр соо (һаагдаха үень үшөө дүүрээдүй) 6,1 процент тоһолигтой 4500 килограмм һү үгөөд байна. «Аллеи» гэжэ хоёрдохёо тугаллаһан үнеэн 155 үдэр соо 5,83 процент тоһолигтой 4000 килограмм һү үгөө. Һаадаг үеынь дүүрэтэр «Аллей» гэжэ үнеэнһээ 4 центнер һүнэй тоһон абтажа болохо гэжэ фермын хүдэлмэрилэгшэд тоолоно.

— Колхозууд болон совхозуудай фермэнүүдтэ иимээр туршалга хэжэ болохо гээшэ гү?

— Хэжэ болохоһоо гадна, совхозуудта заатагүй хэхэ ёһотой,—гэжэ академик Т. Д. Лысенко харюусана. Зүгөөр, энэ туршалга хэхэдээ үнеэдые, илангаяа тугаллахаа ябахадань элбэг ехээр заатагүй эдеэлүүлхэ хэрэгтэй.

(ТАСС).

ТАСС-эй телеграмманууд

Франциин социалистическэ парти эмхи гуримаа алдажа байна

ПАРИЖ, июлиин 22. (ТАСС). Правительствода онсо эрхэ түлөөлэлгэ үгэхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэлгэһээ уламжалан Франциин социалистическэ парти дотор худхан маргаха ябадал гараһан байна. Энэ эрхэ түлөөлэлгэ тухай правительствын хуулиин проектые батлахын түлөө голосованиин болоһоной һүүлээр социалистическэ партиин хүтэлбэрилхы комитедэй гэшүүн Депре, социалистнуудай парламентска группын түрүүлэгшэ Вердье, тэрэнэй хоёр орлогшонор Титэ, Шарло гэгшэд өөһэдынгөө тушаалнуудһаа бууһан тухайгаа мэдүүлээ. Эдэнэр тушаалһаа бууха гэжэ юундэ шиидээб гэхэдэ, партиин хүтэлбэрилхы органууд дотор Молле — Ласкост гэгшэдэй бүлэгэй булюу байдалтай болоод, Алжирта дайн сэрэг хэхэ политикада эсэргүүсэһэн ябадалые доро дарадаг байһыень буруушаадаг байгаа. Буржас-Монури гэгшын правительствода онсо эрхэ түлөөлэлгэ үгэхын түлөө партийна хүтэлбэриин баалалтаар голосовалһанайнгаа һүүлээр Депре гэгшын тушаалһаа бууһыень тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Олон депутадууд-социалистнуудай дунда ехэ сошордолго гарана. Энээниие юун дээрэһээ элирүүлжэ болоноб гэхэдэ, хуулиин проектые буруушаажа байһанайнгаа тэмдэг болгон голосованида хабаадалсахаһаа 26 социалистнууд зайсаһан байна.

Алжирта дайн байлдаа хэхэ уршагта политика ябуулдаг байһан дээрэһээнь социалистическэ парти бэрхэтэй байдалда ороо гэжэ Францыин прогрессивнэ хэблэл онсолон тэмдэглэнэ. Социалистическэ партиин энэ политикые буруушаагшадай тоо улам олон боложо байна. Энэ хадаа коммунистнууд болон социалистнуудай нэгэдэмэл фронтые үргэдхэхэдэ бүри таарамжатай эрхэ байдал бии болгоно гэжэ эдэ газетэнүүд заана.

СССР-эй Партийно-Правительственна делегаци ГДР-тэ ошохо болоо

Германиин Нэгэдэмэл Социалистическэ Партиин Центральна Комитедэй, Германиин Демократическа Республикын Правительствын уряалаар СССР-эй Партийно-Правительственна делегаци нүхэд Н. С. Хрущев, Н. А. Булганин түрүүтэйгээр энэ оной августда ГДР-тэ ошохо болоо.

Зүүн-Урда Аравиин уг үндэһэтэн буһалгаа хэбэ

КАИР, (ТАСС). Бахрейнһээ июлиин 20-да абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор Оман гэжэ нютагта ажаһуудаг араб угсагаатай зон Маскадай султанда эсэргүү буһалгаа хээ. Оман гэжэ нютаг урда тээнь бэеэ даанхай байдалтай байгаа. Тиигээд 1955 оной эсэстэ султаанай сэрэгүүд энэ нютагые эзэлэн абажа, Имама областиие толгойлжо байһан Галеб Бен-Али гэгшые тушаалһаань унагааһан байгаа. Тиихэдэ султаанай сэрэгүүд английска буу зэбсэгээр хангагдаад, английска офицернүүдэй командовани доро ябажа ябуулга хэһэн байха юм.

Хэблэлэй мэдээсэлнүүд соо заагдаһанай ёһоор Оманай эртэ урдын ниислэл хото—Назва городто буһалгаан гол түлэб эхилһэн байха юм. Энэ город шадар нефть элбэгтэй газар һаяхан элирүүлэгдэһэн байха юм. Англиһаа Бахрейндэ байһан тусхай түлөөлэгшын мэдэрһэнэй ёһоор буһалгаа хэһэн угсагаатан «түрүүшын зарим амжалтануудые туйлаһан байна».

**

ЛОНДОН, (ТАСС). Англиин дэмжэдэг Маскадай султанда эсэргүүгээр бодоһон Оманай угсагаатанай буһалгаае даралсахын түлада мүнөө Адендэ байһан английскэ сэрэгүүд Маскадта самолёдоор эльгээгдэхэнь гэжэ Рейтер агентствын корреспондент Никозиһоо (Кипр) июлиин 20-до мэдээсэнэ.

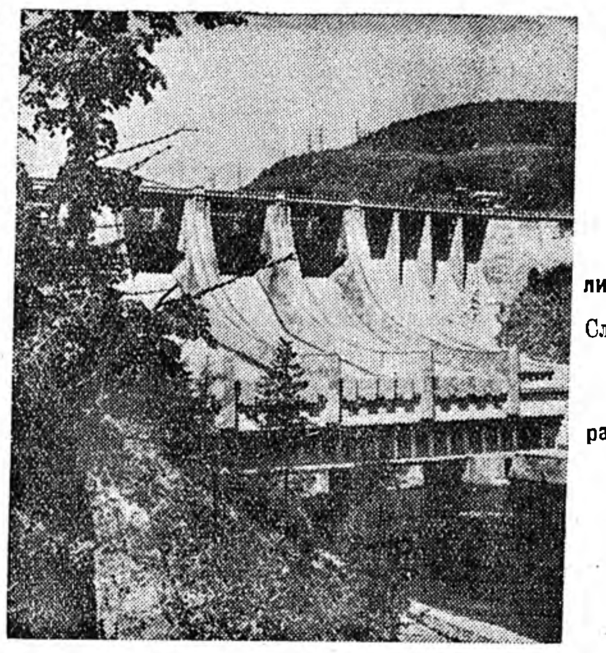
Англиин автобусуудай 100 мянган хүдэлмэрилэгшэд забастовко хэбэ

ЛОНДОН, июлиин 20. (ТАСС). Англиин автобусна энгэй компаниинуудай 100 мянган алба хаагшад Шотландида болон Уэльсидэ июлиин 20-до забостовко соносхоо.

Тухайлхада 12 процент салин хүлһэ нэмээхэ эрилтэ забостовкошод хэһэн байна.

Үдэртөө дунда зэргээр 15—20 миллион пассажирнуудые шэрэдэг 28 мянган автобус забастовкын болоходо зогсоо.

Арадай демократиин оронуудта

* *

Чехословацка Республика. Прага шадарай Словацка плотина.

Чехословацка телеграфна агентство.

* *

Чехословакида хүдөө ажахын кооперативууд байгуулагдана

ПРАГА, июлиин 20. (ТАСС). Чехословакиин телеграфна агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Чехословакиин хүдөө, ой модоной ажахын министр Михал Бакула Чехословакиин республикын бүхы тосхонуудай 60,5 процентдэнь хүдөө ажахын нэгэдэмэл кооперативууд байгуулагдаа гэжэ мэдүүлбэ.

Октябриин 40 жэлэй ойдо бэлэдхэнэ

ВАРШАВА, июлиин 19. (ТАСС). Польшын ниитын хэдэн олон организацинууд, мүн соёл болбосоролой, эрдэм ухаанай эмхи зургаанууд Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ой тэмдэглэхэеэ бэлэдхэжэ байна гэжэ Польшын хэблэлэй агентство мэдээсэнэ.

Эрдэм дэлгэрүүлдэг общество хэдэ хэдэн брошюра хэблэн гаргаха, Советскэ Союз тухай лекцинүүдые эмхидхэхэ гэжэ хараална.

Польшын залуушуулай прогрессивнэ, революционно заншалда зорюулагдаһан выставкэ Варшавын Ленинэй музей соо нээгдээ.

Номой худалдаанай түбэй захиргаан «40 жэлэй ойн библиотечкэ» гэһэн гаршагтайгаар советскэ уранһайханай, научна зохёолнуудые тусхай хэблэн гаргахаар бэлэдхэжэ байна. Тиихэдэ кинотеатрнуудай, киноархивай түбэй захиргаан советскэ эрхим һайн фильмнүүдэй харалга эмхидхэхэнь. «Пшегленд техничны» гэжэ журнал СССР-тэ техникэ болон экономикын хүгжэжэ байһаниие харуулһан олон мэдээнүүдтэй тусхай номер гаргахань.

Польско-советскэ хани барисаанай общество Октябриин революциин 40 жэлэй ой үнгэргэхэ талаар ехэхэн түсэб зохёогоо. Польшын олониитые советскэ болон ородой искусствотай, хүгжэмтэй танилсуулха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдаха байна.

Революциин үедэ гаргагдажа байһан советскэ плакадай выставкэ тэрэшэлэн нээгдэхэнь. Варшавадахи түүхын музей СССР-тэ хэблэгдэһэн Польшын номой выставкэ бэлэдхэнэ.

**

ХАНОЙ, июлиин 20. (ТАСС). Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн һайндэртэ бэлэдхэхэ центральна комитет Вьетнамай Демократическа Республикада энэ һайндэрые үнгэргэхэ комитедэй зохёоһон программа зүбшэн хэлсэхын тула тус ороной засагай түбэй органуудай, ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэдэй зүблөөе үсэгэлдэр зарлаба.

Энэ программа хадаа Советскэ Союз тухай хөөрэлдөө, лекцинүүдые эмхидхэхэ, фотовыставкэнүүдые, советскэ кинофильмнүүдэй фестиваль, концерт, радиогоор тусхай дамжуулга эмхидхэхэ гэжэ хараална. Октябриин революциин удхашанар тухай, КПСС-эй хүтэлбэри доро совет арадай туйлаһан амжалтанууд тухай хэдэн олон ном, брошюра хэблэн гаргахаар бэлэдхэгдэжэ байна.

КНР-тэ элүүрые хамгаалга һайжарна

ПЕКИН, (ТАСС). 1957 ондо Хитадай Арадай Республикада 80 мянга шахуу эмнэлгын пункт, амбулатори, халдабарита үбшэнүүдһээ һэргылхэ станцинууд хүдэлмэрилһэн байна. Һүүлшын 6 жэлэй турша соо больницануудта хүнүүдые аргалдаг байрынь тоо гурба дахин олошороо. Хитадта Баруун зүгэй болон хитад эмнэлгын 175 мянган врачууд хүдэлнэ. Урдань тоогдоогүй байһан хитад эмнэлгэ мүнөө үргэнөөр хүгжөөгдэнэ. Хитад эмнэлгын врачууд шэнээр нээгдэһэн дүрбэн институдта, мүн хитад эмнэлгын 140 шэнэ больницада шэнжэлэлгээ хэхэ аргатай болоо.

Ороноо сүлөөлһэнэй һүүлээр багахан сагай үнгэрбэшье, республикын элүүрые хамгаалгын хүдэлмэрилэгшэд тарбаган тахал, хара нүрөө, боом гэһэн халдабарита үбшэнүүдые үгы хээ. Хумхаа болон элдэб ондоо үбшэнүүдээр үбшэлхэ ябадал тон үсөөн болоо.

Эмнэлгын научна үндэһэ һуури бэхижүүлэгдэжэ байна. Ороной холын нютагуудта научно-шэнжэлэлгын шэнэ институдууд, клиникэнүүд байгуулагдана.

Шэнэ һургуулинууд, больницанууд, кинотеатрнууд

ПХЕНЬЯН, июлиин 19. (ТАСС). 1957 ондо КНДР-тэ культурна эмхи зургаануудай, һургуулинуудай, элүүрые хамгаалгын газарнуудай байха бүхы дээрээ 300 мянга гаран дүрбэлжэн метр талмайтай 500 гаран байшангууд баригдаха юм.

Тусгаарлабал, Пхеньянда Ким Чагай нэрэмжэтэ политехническэ институдай эгээн ехэ байшан, мүн 8 дээдэ һургуулин, хэдэн техникумүүдэй шэнэ байшангууд баригдаха байна. Корейн сүлөөлэгдэһэн үдэр болохо августын 15 хүрэтэр Пхеньянда клиническэ больницын барилга дүүрэхэ юм. Уушханай ханяада болон халдабарита үбшэнүүдые аргалха больницануудай барилга жэлэй турша дотор баригдажа дүүрэхэ.

Хамхын городто долоон шэнэ һургуули, Кыннамда химическэ техникумэй байшан баригдана. Урда Хванхэ провинцида хэдэн больница үргэдхэгдэжэ, шэнэ кинотеатрнууд баригдажа байна.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина. 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74. отв. секретаря— 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов —35-14. культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем —24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00481. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 3857.